

LADY N

ČASOPIS DÁMSKÉHO
INVESTIČNÍHO KLUBU
ČESKÉ SPOŘITELNY
PODZIM 2011

*Čína
krásná
i absurdní*

**Financování
vyspělých
ekonomik**

*Životní
role Magdy
Vášáryové*

Gabor

www.gabor.de

Každá noha je jedinečná.

Gabor vyrábí kozačky v různých šířkách lýtek od S po XXL a ve velikostech od 2,5 po 11. A právě proto jsou boty Gabor tak jedinečné.

Nová kolekce podzim/zima 2011 již v prodeji.

Motivy safari a na podzim neobvykle zářivé barvy, kterým jednoznačně vládne ostrá fialová, si do nové kolekce šátek vybrala francouzská legendární značka Louis Vuitton a její kreativní ředitel Marc Jacobs, o němž se šušká, že brzy nahradí Johna Galliana v módním domě Dior.

Monogramy se pro tuto sezonu staly opět alfou a omegou doplňků dalšího módního impéria, v tomto případě odnože domu Giorgio Armani, jehož iniciály jsou AJ, tedy Armani Jeans. Trásně v rozdílných tónech šedě dobře rozbijí uniformitu pracovního kostýmu.

Podobně jako značka Hermès ve svých tištěných návodech, i Louis Vuitton představuje hned několik charakteristických způsobů vázání. V buticích vám rádi poradí; příkladem může být toto romantické zavnutí hedvábného šátku LV s motivem leopardí kůže.

Rafinovaná hra

Dá se uvázat na stovky způsobů. Francouzky bez něj na podzim nevyjdou z domu. Umí zachránit účes po celém dnu stráveném v kanceláři i vyzdvihnout každý outfit. Kromě toho se nyní do módy vrací prvky sedmdesátých let, takže tuto sezonu se bez krásného hedvábného, šifonového nebo kašmírového šátku prostě neobejdete. Vyzkoušejte netradiční vázání – například jako čelenku, kdy zbylé delší konce šátku vedoucí od uzle zatočíte jako cop a zafixujete gumičkou nebo broží.

Kromě klasických šátek se při ranních mrazících budou brzy hodit i štóly a lehké šály. Ležérní víkendový outfit umocní doplňky Diesel čerpající inspiraci v tradičních severských pleteninových vzorech.

Také šátky menších rozměrů udělají s oblečením divy a navíc se dobře zaplétají i do vlasů nebo jako ozdoba kabelky, což je častý trik módy znalých Francouzek. Tento, jehož malé puntíky si zamilujete, je z nové podzimní kolekce značky s.Oliver.

Retro barvy sedmdesátých let jsou velkým hitem nejen aktuálních prêt-à-porter kolekcí značek jako Gucci nebo Prada. Ve svém vzorníku je oprášila i značka Frey Wille, která se proslavila výrobou nadčasových šperků s uměleckými motivy na emailu, ale ve své nabídce má i jiné doplňky.

Ilustrace má značka Hermès ráda. Kreslený panáček v klobouku vás provede oficiálními webovými stránkami a zabavíte se i díky nové kolekci klasických hedvábných šátek, na nichž některé postavičky dokonce promlouvají.

Text **Mária Mičoušková**
Fotografie **archív**

Milé čtenářky,

po nepříliš slunečném létě k vám spolu s podzimem přichází letošní třetí a celkem již čtrnácté číslo Lady In, časopisu Dámského investičního klubu České spořitelny. Již tradičně nám ani letní čas volna – prázdnin a dovolených – nezabránil v klubovém dění. Aktivně jsme připravovali dvě podzimní akce pro členky a snažíme se neustále plnit novými informacemi také webové stránky. Zde určitě sledujte rubriky Novinky, aktuální Téma měsíce či zajímavé komentáře ukryté pod Slovem odborníka. A samozřejmě jsme pro vás chystali i nové číslo časopisu.

Co v něm najdete tentokrát? Doporučuji nenechat si ujít žádnou z odborných rubrik, protože toto číslo Lady In se ještě více než dříve nese ve znamení žen. Naši spolupracovníci se ptají úspěšných odbornic a vysoce postavených manažerek – hlavní rozhovor nám poskytla členka bankovní rady České národní banky Eva Zamrazilová a v rubrice Zeptali jsme se komentuje aktuální dění na finančních trzích Karin Uličná, šéfka Asset Managementu Slovenské spořitelny. Dozvíte se více také o aktuální dluhové krizi v Evropě a zajištění investic proti riziku. Na Slovensku jsme tentokrát zůstali i s Portrétem, v němž vám připomeneme oblíbenou herečku, diplomatku a spisovatelku Magdu Vášáryovou.

Naše cesta konečně povede i do slibované Číny, proto ochutnáme čínské speciality a v Etiketě se (snad) poučíme, jak se správně chovat při setkávání se zahraničními partnery a hosty. A to není zdaleka všechno. Těšit se můžete na všechny známé rubriky – Tvůrkyni, Členku klubu, Klubový zoom, Top relax či podzimní pozvání nejen za kulturou.

Děkujeme vám rovněž za reakce zasílané na klubovou adresu. Všechny kontakty, především rubrika Napište nám na www.investicniklub.cz a e-mailová adresa damsky@investicniklub.cz, jsou vám stále k dispozici i pro konkrétní náměty a témata do Lady In.

A aktuální zpráva na závěr: za srpen přibylo 22 registrovaných členek klubu a to znamená, že k poslednímu srpnovému dni nás bylo již 2 274!

Za celou redakci Lady In vám přeji ve všech směrech barevný podzim.

Romana Vlková
Romana Vlková

LADY IN, podzim 2011

Vydavatel: Česká spořitelna, a.s., Olbrachtova 1929/62, 140 00 Praha 4, IČ: 45244782

Evidenční číslo: MK ČR E 18177

Šéfredaktorka: Romana Vlková

Editorka: Petra Doležalová

Redakce: Jaroslav Kropáček, Věra Maria Budway Strobach, Michaela Matochová

Spolupracovníci: Luboš Mokráš, David Navrátil, Petr Veselý,

Štěpán Mikolášek, Pavlína Zelníčková, František Mašek,

Mária Mlčoušková, Ladislav Špaček, Vladan Krumpl, Darina Siegllová

Grafická úprava: Radek Rytina

Foto obálka: Lev Dolgatskhov

Obrazová úprava: Libor Špaček

Produkce a prodej inzerce: Petra Doležalová, Bluewind, dolezalova@bluewind.cz

Tisk: Expodata-Didot

Vychází: čtyřikrát ročně

www.investicniklub.cz

Obsah

30

32

- 3 PRO NI
Čarování se šátky
- 6 PORTRÉT
Magda Vášáryová: dáma s jemnou tváří a silnou osobností
- 10 TVŮRKYNĚ
Nezaměnitelné šperky Dany Bezděkové
- 12 S KABELKOU DO SVĚTA FINANCÍ
Rozhovor s členkou bankovní rady ČNB Evou Zamrazilovou
- 15 PĚT OTÁZEK PRO ČLENKU KLUBU
Odbornice na „lov hlav“ Alice Punch o současné situaci na trhu práce
- 16 ETIKETA
Jiný kraj, jiný mrav. Osvojte si pravidla obchodních setkání se zahraničními partnery.
- 18 MONEY, MONEY, MONEY
Dluhová krize v Evropě
- 22 SVĚT NA DLANI
Čína plná zážitků i paradoxů
- 27 GURMÁNKA
Poznejte skutečnou čínskou kuchyni
- 28 INVESTIČNÍ ENCYKLOPEDIIE
Zajišťovací operace v podílových fondech
- 30 KLUBOVÝ ZOOM
Vynálezy pro půvab a snazší život žen
- 32 TOP RELAX
Odpočiňte si v pravé alpské pohádce
- 35 SEZONNÍ MENU
Podzim plný inspirace
- 36 KULTURNÍ TIPY
Lady In vybírá z pestré palety zábavy nadcházející sezony
- 38 ZEPTALI JSME SE
Karin Uličné, členky představenstva a ředitelky investičního úseku Asset Managementu Slovenské spořitelny

„Činnost pro věci veřejné obvykle lidem bere soukromí, ale protože já jsem neměla soukromí už od šestnácti let, nic mi nevzala,“ říká po letech ve službách státu Magda Vášáryová.

Úsměvy paní sládkové

Dokážete si představit velvyslankyni, jak se prohání ulicemi na kole s metr dlouhými vlajícími vlasy a trumfuje pány v pití piva „na ex“? Přestože Magda Vášáryová už herectví dávno vyměnila za kariéru diplomatky, matky, političky a málem se stala slovenskou prezidentkou, v paměti mnohých zůstává božskou Maryškou z Menzelových Postřižin.

Text **Petra Doležalová** Fotografie **isifa, pressdata, tvnova a archiv**

Na herecké výsluní vstoupila mnohem dříve, když dostala titulní roli ve filmu, který je dnes často zařazován mezi nejlepší česká díla. Natáčení Markéty Lazarové režiséra Františka Vlášila ale nebylo pro tehdy šestnáctiletou Magdu veselým obdobím. Naopak, šlo o časy velmi bolestné. Nezaměnitelnou atmosféru středověku dokázali filmaři na Šumavě ztvárnit díky používání dost drsných prostředků. Hlavní hrdinka byla vláčena bahnem i sněhem, trpěla zimou a místo líčení jí špinili tvář a nutili zarývat bláto za nehty. Ve štábu neměla stejně staré přátele a bydlela odloučeně, jen se svou učitelkou. Natáčení trvalo celé dva roky, do jejich osmnácti let. Magda v té době nebyla profesionální herečkou, studovala a chtěla se dále věnovat své milované matematice. Měla však talent a navíc přes metr dlouhé blond vlasy, velké oči a gotickou tvář, čímž Vlášilovi učarovala. Na skicách, které si kreslil jako předlohy k natáčení, byly zachyceny jen její vlasy. „Nemyslím si ani, že bych hrála, spíš jsem existovala,“ vzpomínala na natáčení snímku z roku 1967 letos v létě v Karlových Varech při světové premiéře jeho obnovené, digitalizované verze. „Nová“ Markéta Lazarová se stala největším trhákem druhého festivalového dne.

Když Magda Vášáryová po letech film viděla, nejvíce prý vzpomínala na tvůrce, co už odešli. „Zůstali jsme jenom ti nejmladší – Vlastík Harapes, Ivan Palúch a já.“

HERECKÝ NADHLED

Bylo jí třicet a za sebou měla patnáct let herecké kariéry, kdy ztvárňovala především křehké ženy. „Mé role byly plné pláče a výkřiků, při kterých mně samotné tuhla krev v žilách.“ Pak ale potkala Jiřího Menzela, kterého okouzlo, jak se tato krásná žena s tváří Madony dokáže z plna hrdla smát a také jíst. „Vybral pro mne roli Maryšky z Postřižin. Všichni se patřičně zděsili a někteří hlasitě protestovali.“ Jenže pak zazářila a pověst chudinky nadobro ztratila. Možná i proto, že pro ni byl úsměv a pozitivní přístup k životu přirozený. „Když jsem byla malá, říkali mi sluníčko. V mých předstávách jsem bezproblémový člověk; otázkou je, jestli to tak vnímají i mí spolupracovníci. Faktem je, že se ráno budím s úsměvem a jsem v pohodě, i když prší a je nevlídno. Ale zjistila jsem, že to hodně lidem, například manželovi Lasicovi, leze na nervy. Ve střední Evropě se musíme mračit a lkát. Nikdy přece nebylo tak zle jako dneska, že?“ směje se Vášáryová a vyzařuje z ní při

tom vnitřní pohoda stejně jako z „postřižinské“ paní sládkové. A to i v době, kdy se zrovna nedaří. „Zřejmě je to tím, že jsem už od patnácti let dělala práci, která vyžadovala zodpovědnost a soustředěnost. Už tehdy jsem si oddělila vnitřní svět od světa, v němž komunikuji s druhými lidmi.“

Její vnitřní pohoda tak není závislá na vnějším světě. Možná i proto tak snadno změnila profesi. Přestože vytvořila asi padesát filmových rolí a přes sto postav si zahrála v televizních inscenacích, rozhodla se krátce po čtyřicítce opustit stříbrné plátno a vkročit do světa diplomacie. „Role jsou jenom umělé konstrukty a nikdy jsem se nedonutila, abych je milovala. Přitahují mě fakta a žijící lidé, to oni mi dávají své teplo a jas v očích.“ Jako absolventka sociologie se zájmem o matematiku se prý také potřebovala věnovat něčemu „analytickému“.

VE SLUŽBÁCH STÁTU

Diplomatická kariéra Magdy Vášáryové se začala psát v roce 1990, kdy jí byl svěřen post československé velvyslankyně ve Vídni. V té době už společně s manželem Milanem Lasicou vychovávali dvě dcery. Změnu jazykového prostředí zvládla díky přípravě

„V diplomacii potřebujete znát také malířství nebo hrát na klavír, číst knížky, protože diplomacie je umění, a ne obyčejné povolání u soustruhu. Nakonec i ten musíte mít trochu rádi, abyste při něm vydrželi pár let.“

z dětství. „Mnohojazyčnost je v naší rodině dědičná. Jako malá jsem mluvila různými jazyky se svými prarodiči, takže přecházení z jedné řeči do druhé je pro mne přirozené. A na ulici to také ševalilo mnoha jazyky.“ Kromě rodné slovenštiny a češtiny tak hovoří anglicky, francouzsky, rusky, německy, polsky, srbsky a chorvatsky.

Svou práci v diplomacii však vnímala jen jako dočasnou a rozhodně ne kariéru. Ve zvládnutí vysokého tempa zaměstnání a současně úlohy matky jí prý pomáhala tvrdá německá výchova její maminky. „Doma se muselo pomáhat, netolerovalo se žádné lenošení. Byla jsem vedena k tomu, že pokud umím a mohu, musím svou energii věnovat i druhým lidem, ne se jenom zhlížet v zrcadle své rodiny a jejího prospěchu.“ I proto iniciovala založení nevládní organizace Slovenská spoločnosť pro zahraniční politiku a coby předsedkyně správní rady se v ní angažovala přes sedm let.

Od roku 2000 pak pět let působila ve funkci velvyslankyně Slovenské republiky v Polsku. „Bylo to logické pokračování mého snu zařadit Slovensko do rodiny vyspělých evropských států. A to se povedlo.

I. květen 2004 pro mě byl nejšťastnějším dnem v mojí kariéře diplomatky.“

Následovala funkce státní tajemnice slovenského ministerstva zahraničních věcí a od roku 2006 je poslankyní Národní rady za Slovenskou demokratickou a křesťanskou unii – Demokratickou stranu.

V DOBRÉM I ZLÉM

„Činnost pro věci veřejné obvykle lidem bere soukromí, ale protože já jsem neměla soukromí již od šestnácti let, nic mi nevzala,“ říká po letech ve službách státu Magda Vášáryová. A v čem podle ní tkví hlavní rozdíl mezi diplomatickou službou a politickou činností? „V diplomacii jste vlastně úředníkem, takže nemůžete prosazovat svoje názory, jen názory své vlády a prezidenta. Ale v politice, kde působím nyní, jste svobodní. Což ovšem některé lidi dovede až k provádění různých hloupostí. Ale dělat hlouposti, to je přece taky svoboda.“ Ze svých zkušeností tvrdí, že Čechům a Slovákům nejvíce chybí sebevědomí. To skutečně, oproštěné od skrytých komplexů a věčného naříkání, které mají společné s Maďary i Poláky. „Snad to vyplývá z životní strategie minulých

dob, kdy jsme celkem oprávněně měli pocit oběti jiných. Mocností, cizích armád, cizích pánů.“ Dnes je to podle Magdy Vášáryové na naší odpovědnosti a ta si vyžaduje sebevědomí a znalosti. „Nedostatek sebevědomí způsobuje velké trapasy a stejně tak i jeho manifestování je vždy trapné. Ale lepšíme se.“

Přes všechny své diplomatické a politické úspěchy zažila také dvě prohry: poprvé, když v roce 1999 kandidovala na prezidentku Slovenska, a ještě jednou vloni na podzim, kdy skončila jako druhá ze tří kandidátů na funkci bratislavského primátora. V knize Budme poriadni píše: „Nezávidte politikům, nakonec vždycky prohrají. Je to dáno tím, že vždycky přijdou další volby. Prohra v podstatě znamená, že teď nemáte náležitou podporu. Zvlášť to platí pro ženy političky, musejí párkrát prohrát, než se etablojí a přece jen je ještě machistická společnost přijme.“

Život jí naučil, že je důležité mít cíle nezávislé na rozhodnutí jiných lidí. A tak i když neuspěla ve volbách, neprohrála své projekty ani svůj život.

SÍLA ŽENY A MATKY

Posledních šest let, od její výhry v parlamentních

Od patnácti let ztvárňovala většinou křehké ženy. Ve svých třiceti však Jiřího Menzela okouzila svým smíchem a chutí k jídlu. Zazářila v Postřizínách jako Maryška a navždy změnila svůj image. Zleva: Rusalka, Markéta Lazarová a Postřiziny.

volbách, je páteří života úspěšné a oblíbené herečky politika, což prý lidem připadá podivné. Stejně jako fakt, že se jí podařilo bez větších problémů skloubit kariéru a domácnost. Nejčastěji jí prý tuto otázku kladou právě ženy, jako by se samy nedokázaly zbavit zažité představy, že žena-matka se má starat výhradně o teplo domova. Přitom podle Vášáryové je dnes zvládnutí domácnosti daleko snazší než kdysi. „Už si nemusíme potraviny každý den vydobývat ze zahrádky. Jdeme do obchodu a tam si vše koupíme. Když chci slepičí polévku, nemusím škusbat slepici.“ I dětem se prý oproti dřívějšímu můžeme věnovat mnohem více a jsme schopni jim poskytnout vzdělání, na což dříve kladla důraz málokterá rodina. „Nikdy předtím se přece rodiče dětem nevěnovali tolik jako teď. Děti pásly husy a neviděly se s rodiči celý den. Nicméně mnozí lidé pod nějakým romantickým oparem tvrdí něco jiného. Stále tu panuje hodně přežitá představa a myslím, že už bychom mohli tenhle batoh odložit.“

Role schopné ženy na veřejném poli se moc neliší ani doma. Stejně jako její maminka předala kdysi jí, i ona se svým dcerám Hance a Žofii snažila vštípit životní postoj, že pokud něco opravdu chtějí, mají to dělat pořádně – nebo vůbec. „Člověk toho pak hodně stihne.“ Ve čtrnácti letech nastoupily její dcery

internátní školu v Rakousku a domů se vrátily jako sebevědomé osobnosti. Radost měla i z Hančinyých prvních literárních počínů. Ta zážitky ze svého pobytu v Manchesteru popsala v knížce, jež vznikla z dopisů, které z Anglie psala mamince Magdě do Varšavy. „Vždycky jsem u nich řvala smíchy, tak jsem ji povzbuzovala, ať píše dál, že to rozhodně stojí za to.“ Nedávno jí vyšla druhá kniha, kterou své mamince věnovala.

Inspirativní úlohy pro své potomky se nechce vzdát ani v roli babičky. Hance se totiž brzy narodí miminko a Magda Vášáryová prý rozhodně nezůstane jen u rozmazlování a hlídání. „Už se třesou všechny hrady a zámky, které s vnučaty navštívím. Svou funkci vnímám jako průvodkyni vlastí a přilehlými krajinami. Tím myslím i svět knížek a hudby.“

Právě hudba je uměním, které jí podle jejích slov rozdechává nejvíc. „Kdybych mohla svůj život prožít ještě jednou, byla bych pěvkyně. Prý jsem k tomu měla uzpůsobené hrdlo. Jen škoda, že se na to přišlo tak pozdě.“

ŘÍKALI JÍ GENERÁL

Od svých spolupracovníků kdysi dostala originální generálské výločky na rudém polštáři. „Umím se rozhodnout. Rychle a bez emocí. Když si kupuji

svetřík, trvá mi to pět minut, a pak už nikdy nelituji, že jsem si nekoupila ten růžový.“

S Milanem Lasicou žije v „dvoukariérovém manželství“ a Magda o svém muži tvrdí, že je spíš kavárenský typ než domácí kutil. „Naše domácnost profituje z toho, že všechno zařídím. Rozmazlila jsem ho. Na druhé straně můj muž neprotestuje, když odjízdim.“ I když je to ona, kdo se doma v případě potřeby musí chopit kladiva či vyřešit problém s pojistkami, hýčkáni jí až tak nechybí. K tomu, aby si ji muž dokázal udržet, musí především umět mlčet a nechat hodně věcí na ní. „Lasica to umí dokonale a se zvláštním šarmem.“

Postřížinský komín byl vrcholem rozmarnosti života milující paní sládkové a mnoho lidí si dodnes myslí, že pivo skutečně „na ex“ vypila. Byla stejně přirozená a přesvědčivá jako její veselý smích. Ovšem pivo prý pije jen z donucení. „Proč ale brát lidem iluze a sny? Proč vykládat, že jako studentka matematiky jsem spíše chladnokrevně analytickým typem člověka a rozmarnost se u mě vyskytuje jenom v prvním období zamilování a pak definitivně mizí? Tedy odpověď zní – pamatujte si mě ve snech jako paní sládkovou.“

Á propos, slavný filmový komín si letos ke svému hnízdění vybrala rodinka čápů – jako kdyby tušili, že jeho předchozí návštěvnice se brzy stane babičkou...

Magda Vášáryová o ženách

... o těch českých, které ji inspirovaly

Z minulosti jsou to ženy, které v nepříznivém prostředí prosadily svůj styl. Bez ohledu na povolání – od Magdaleny Dobromily Rettigové přes Boženu Němcovou až po Danu Medřickou. A s neuvěřitelným humorem! Moc ráda bych si s nimi ještě popovídala. Dnes sleduji veřejný život v Čechách spíše zpozďálí.

... ve vrcholovém managementu

Společnost si pomalu zvyká, že i žena dokáže dobře řídit parlament, být premiérkou. Nicméně stále platí,

že ji ve veřejné nebo manažerské funkci mohou média či spolupracovníci sprovodit ze světa lehčeji. Stačí se jí zadívat na prsa nebo sukni... To muži mohou být i špinaví a projde jim to. Dnes si tak začínáme uvědomovat, že média mohou i zabíjet. Doslovně i symbolicky.

... v politice

Ženy mají jinou životní zkušenost, nepřístupují k mladé generaci jako k soupeřům a dovedou číst emoce. V politice se objevují tři typy žen. Nejčastěji

typ „pracovitá starostka“. Je to určitá prodloužená role ženy, která se stará o domácnost a k ní také o komunitu ve vsi. Druhým typem jsou „potémkinovské ženy“, tedy ty nastrčené muži. Ochraňují svého šéfa, obdivují jej a zůstávají s ním, i když už jeho strana zanikla a všichni muži z ní odešli. Jejich muži jsou příliš „profláknutí“, aby mohli sami veřejně vystupovat. Bohužel, pak musí v konečném důsledku zaplatit účet i za ně. A třetí typ? Skutečné političky. Mají doma zázemí. Většinou mají muže s vlastní kariérou, který je hrdý na to, že se jeho žena angažuje.

Magdaléna Vášáryová

NARODILA SE 26. SRPNA ROKU 1948 V BANSKÉ ŠTIAVNICI, MÁ STARŠÍ SESTRU EMÍLI. VYSTUDOVALA SOCIOLOGII NA UNIVERZITĚ KOMENSKÉHO V BRATISLAVĚ, OD PATNÁCTI LET SE VĚNOVALA HERECTVÍ. VYTVOŘILA NA PADEŠÁT FILMOVÝCH ROLÍ (NAPŘÍKLAD VE FILMECH MARKÉTA LAZAROVÁ, RADÚZ A MAHULENA, PRINC BAJAJA, TEMNÉ SLUNCE, RUSALKA, POSTŘÍŽINY) A PŮSOBILA VE VÍCE NEŽ STOVCE TELEVIZNÍCH INSCENACÍ. STALA SE ČLENKOU VÝZNAMNÝCH SLOVENSKÝCH DIVADELNÍCH SOUBORŮ. PO ROCE 1989 PŘIJALA POST VELYSLANKYŇĚ V RAKOUSKU, POZDĚJIV POLSKU. KANDIDOVALA NA SLOVENSKOU PREZIDENTKU, PŮSOBILA JAKO STÁTNÍ TAJEMNICE MINISTERSTVA ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ A OD ROKU 2006 JE POSLANKYŇÍ NÁRODNÍ RADY SLOVENSKÉ REPUBLIKY ZA SDKÚ. JE AUTORKOU PĚTI KNIH. JEJÍ MANŽEL MILAN LASICA JE ZNÁMÝ HEREC, DRAMATIK A REŽISÉR, MAJÍ SPOLU DVĚ DOSPĚLÉ DCERY.

Prostor pro největší experimenty znamenají pro Danu Bezděkovou náhrdelníky z průmyslových i klasických materiálů, které často vytváří jako masivní kusy.

Vysoká hra

Vlastní publicitě se nikdy příliš nevěnovala, prioritou pro ni byla vždy tvorba sama. Dana Bezděková povýšila šperk z doplňku na dominantu outfitu, z prosté ozdoby na umělecké dílo. A přestože je o generaci starší než její mediálně známější kolegyně, jako třeba Markéta Richterová nebo Klára Šípková, bývá s trochou nadsázky označována za enfant terrible současného českého šperku.

Text **Mária Mičoušková** Fotografie archiv

Velký úspěch u klientek zaznamenala s kolekcí Řetězy. Někdy je zdobí jen stříbrné nýty, jindy dekor na povrchu, občas k nim přidává jemné kontrastní detaily (třeba stříbrné botičky na náramku).

Bez kompromisů, pátrají po podstatě, jinakosti, zvláštních rysech osobnosti. Takový je přístup Dany Bezděkové k tvorbě šperku s výrazným, ale nadčasovým designem, z klasických i moderních materiálů. Na fotografiích nebo vystavené na podložce v prodejní galerii působí jako autonomní umělecké objekty s vlastní identitou i životem. Přesto je pro tuto tvůrkyni ze všeho nejdůležitější osoba budoucího nositele klenoty. „Šperky ve spojení s prostorem a pohybem lidského těla ožívají a to mne fascinuje,“ říká.

Její výrazné, někdy také nad poměry masivní originální náhrdelníky jsou nepřehlédnutelné. Jestliže si nějaký zamilujete, budete na každé recepci nebo party budit pozornost a zastíňovat okolí svojí osobitou individualitou. Náhrdelníky mají – podobně jako náročně zpracované prsteny nebo náušnice – často industriální styl. Jako by byly ze součástek, ovšem vyrobených z ušlechtilých materiálů jako stříbra, nerez, bílého zlata, někdy doplněných o polodrahokamy a drahokamy. Mezi nejžádanější patří náhrdelníky a náramky ze souboru Řetězy. Jsou konstantním symbolem šperku; jednotlivé články řetězu jsou navzájem sešroubovány nebo snýtvány, matné plochy se střídají s výrazně barevnými kameny. Svým tvarem působí tvrdě a maskulinně, skoro až „punkersky“, vrstvení detailů, vložení barevných kamenů či dekor povrchu do malého čtvercového rastru jim ale dodávají jemnost a ženskou duši.

Extravagantní díla střídá Dana Bezděková s menšími a decentnějšími šperky, vytvářenými obvykle v malých sériích, vždy do nich ale vkládá další rozměr – vtíp, originální nápad a odlišnost. Příkladem mohou být stříbrné prsteny Rose se syntetickým korundem nebo Mobile s černou perlou, které patří do skupiny autorčinných „mobilních šperků“. S pohybem ruky se totiž mění poloha šperku a to opět poutá pozornost. Úspěch slaví i lehounké náušnice, které jsou barevným chaosem a zavěšené na uchu se stále pohybují.

Dana Bezděková si rovněž zakládá na tom, že nepoužívá tradiční šperkové uzávěry. To ji nutí vymýšlet nová řešení, experimentovat a hrát si s esenciální formou šperku. Nejvíce se v tomto směru „vyřádila“, když připravovala speciální kolekci pro performanci Šach Mat, která proběhla při poslední přehlídce Designbloku. Ve spolupráci s módní návrhářkou Zuzanou Kubičkovou vytvořila nekonvenční šperky z recyklovaných materiálů, jež se staly součástí konceptuálních kostýmů reprezentujících šachové figurky. Figuranti jim pak vdechli život a rozehráli skutečnou partii. Autorčiny klenoty podobně ožily i při červenové scénické přehlídce v prodejní galerii Kubista. Kromě šperků ze starších kolekcí (např. Teleskop nebo Ovál) zde představila hravé a výrazně barevné náhrdelníky Autobizzare, jejichž součástí jsou skutečná autička; vtíp nepostrádala ani předcházející valentinská Srdečko vytvořená z plíšků a různých reliéfů. Copak asi Dana Bezděková představí na letošním Designbloku?

Promyšlené jsou i její drobnější šperky, vytvářené v menších sériích (prsteny Oblouček či náušnice Anteny). Komponenty ráda vrství.

TVŮRKYNĚ

Dana Bezděková

VYBRANÉ ŠPERKY DANY BEZDĚKOVÉ SI MŮŽETE KOUPIT NA WEBU WWW.DANABEZDEKOVA.CZ, DALŠÍ PAK V KAMENNÝCH OBCHODECH KUBISTA, FUTURISTA ČI HARD-DE-CORE.

Pokrizové nadšení bylo taženo zejména snahou politiků ukázat, že s příštími krizemi zatočí a nikdy nedopustí, aby se něco podobného opakovalo. Byla přijata řada opatření. Nikdo dnes ale není schopen propočítat, jaký bude jejich vliv na bankovní obchody nebo finanční trhy, říká v rozhovoru pro časopis Lady In členka bankovní rady České národní banky Eva Zamrazilová.

Místo provizorií
hledejme reálná řešení

Recesi vyspělých ekonomik nepovažují za pravděpodobný scénář, zpomalení je ale realitou. Pro budoucí vyvážený růst světové ekonomiky bude třeba nalézt konsenzuální řešení nerovnovah.

Text **František Mašek**,
autor je redaktorem
Hospodářských novin
Fotografie **Libor Špaček**

Léta jste pracovala jako analytička v Komerční bance. Jak jste se na tuto pozici dostala?

V roce 1994 mi ji nabídl tehdejší hlavní ekonom Komerční banky Kamil Janáček, který budoval svůj tým. Jeho nabídka mi připadala zajímavá, přijala jsem ji proto bez váhání.

V čem se liší práce členky bankovní rady ČNB, již jste se stala v roce 2008?

Je to do určité míry práce manažera. Musím ale říci, že mi kombinace převážně manažerské funkce s odbornou činností plně vyhovuje – více než jen čistě odborné působení.

Co vás na této pozici nejvíce překvapilo?

Její široký záběr, hlavně šíře administrativy. Musela jsem si doplnit hodně legislativních znalostí a procedurálních záležitostí. Administrativní chod ČNB je složitý. Je třeba dodržovat velký počet přísných předpisů a nějakou dobu trvá, než se s nimi seznámíte.

V ČNB odpovídáte za sekci bankovních obchodů a licenční a správní řízení. Čím se zabýváte?

Sekce bankovních obchodů odpovídá za praktickou stránku měnové politiky. Náplní sekce licencí a sankcí je, jak napovídá její název, udělovat licence finančním institucím, které působí na českém trhu a podléhají dohledu ČNB. Když se v rámci tohoto dohledu objeví u některé z těchto institucí problém, může se zpětně dostat k uvedené sekci, čímž je vlastně kruh dohledových aktivit ČNB uzavřen.

Jaký je z vašeho pohledu makroekonomiky současný stav globální ekonomiky? Hodně se spekuluje o další recesi. Je tato hrozba reálná?

Jednou z příčin finanční krize byly globální nerovnováhy, tedy přebytky běžného účtu v některých zemích a deficity v jiných ekonomikách. Před dvěma lety sice došlo ke globálnímu růstu, tyto nerovnováhy ale nebyly odstraněny. Hodně finančních prostředků vynaložených na oživení

v postižených ekonomikách nakonec skončilo v zemích, jež rostly rychleji již před krizí a měly přebytky, zatímco deficity běžných účtů států, které je měly před krizí, se příliš nemění. A je otázkou, kdy a jak se mohou znovu objevit problémy. Recesi vyspělých ekonomik nepovažují za pravděpodobný scénář, zpomalení je ale realitou. Pro budoucí vyvážený růst světové ekonomiky bude třeba nalézt konsenzuální řešení nerovnovah.

Žijeme v Evropě, kde se hovoří především o hrozbě bankrotu Řecka a dalších států z jižního křídla eurozóny. Nebylo by lepší nechat tyto země zbankrotovat?

Souhlasím s tím, že je třeba přiklonit se k nějakému konečnému řešení, ať již je to veřejné prohlášení, že budou státy eurozóny ochotny Řecko financovat víceméně donekonečna, nebo že ho naopak financovat přestanou. Oba tyto krajní póly by byly lepší než nejistota, co bude dál. Domnívám se, že je čím dál tím více jasné, že Řecko není schopno standardním způsobem své dluhy za žádných okolností splatit a z ekonomického hlediska do eurozóny nepatří.

Jak hodnotíte situaci české ekonomiky?

Naše ekonomika roste několik posledních čtvrtletí v průměru o 2,5 procenta ročně. Recese pominula, ukázala ale na silnou závislost české ekonomiky na vnější poptávce, zejména na kondici německé ekonomiky. A to je faktor, s nímž zřejmě budeme muset dlouhodobě počítat. Myslím, že před krizí závislost tak zřejmá nebyla.

Jedním z hlavních cílů ČNB je udržovat měnovou stabilitu. Bankovní rada zde hraje důležitou roli – rozhoduje o správném nastavení základních úrokových sazeb. Dá se říci, kdy půjdou nahoru?

O nastavení hlavních úrokových sazeb hlasuje sedm členů bankovní rady osmkrát do roka. Hlavním vodítkem pro rozhodování je prognóza ČNB založená na modelovém zhodnocení vývoje inflace pro období 12 až 18 měsíců dopředu.

Měnověpolitický model je nastaven tak, aby sazby pracovaly v takovém směru, který zajistí, že inflace bude za oněch 12 až 18 měsíců na svém cíli, tedy že růst spotřebitelských cen bude kolem dvou procent. Modely zatím neindikují potřebu zvedat sazby, protože poptávkové inflační tlaky v české ekonomice jsou slabé. Většina bankovní rady se aktuální prognózou řídí. Až se poptávkové tlaky objeví, tedy až lidé začnou kupovat tolik spotřebního zboží, že bude pro prodejce možné zvednout ceny, dojde zřejmě i ke zvýšení sazeb. Podle mého názoru se měly zvedat úrokové sazby v okamžiku, kdy bylo jasné, že je česká ekonomika z krize venku, tedy před rokem. Supernízké sazby udržované příliš dlouho mohou do budoucna zasít do ekonomiky nerovnovážné tendence, které dnes nejsme schopni odhalit.

Novináři rádi dělí členy bankovní rady na „holubice“, které jsou pro mírnější růst úrokových sazeb, a „jestřáby“ preferující jejich větší vzestup. Kam byste se zařadila vy?

Jestřábi jsou obvykle pro přísnější nastavení měnové politiky, tedy pro vyšší sazby, holubice pro uvolněnější či přizpůsobivější měnovou politiku. Z tohoto pohledu jsem patrně hodnocena jako jestřáb. Už několik čtvrtletí hlasuji pro zvyšování úrokových sazeb, což ale souvisí i s tím, že považuji za optimální zvyšovat sazby postupně ve více krocích, s větším odstupem k jejich neutrální úrovni. Může se ale stát, že příští rok bude situace vyžadovat více rychlejších razantnějších zásahů. A nevím, zda pak nebudu vnímána spíše jako holubice.

Ty rychlejší razantní kroky mohou být potřeba kvůli inflaci?

Ano. Mám na mysli inflační rizika, která se mohou materializovat do té míry, že trvale porostou inflační očekávání a centrální banka by musela zvyšovat úrokové sazby razantně a delší dobu.

Pokud v ČR poroste inflace, tak asi spíše kvůli zahraničním vlivům...

Přesně tak. Růst inflace v zahraničí táhnou hlavně

Datum přijetí eura bude záležet na situaci české ekonomiky a eurozóny v budoucích letech. V tuto chvíli panuje velká nejistota, jak bude vlastně eurozóna vypadat a kam bude v dalších letech směřovat.

Eva Zamrazilová

VYSTUDOVALA NÁRODOHOSPODÁŘSKOU FAKULTU PRAŽSKÉ VYSOKÉ ŠKOLY EKONOMICKÉ (VŠE), KDE UČILA TEORII STATISTIKY A EKONOMICKOU STATISTIKU. NA KATEDŘE STATISTIKY VŠE TAKÉ V ROCE 1990 UKONČILA DOKTORANDSKÉ STUDIUM. POTÉ PŮSOBILA JAKO VĚDECKÝ PRACOVNÍK V ÚSTAVU PROGNOZOVÁNÍ VŠE, V EKONOMICKÉM ÚSTAVU ČSAV A VÝZKUMNÉM ÚSTAVU PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ. V DEVADESÁTÝCH LETECH SE PODÍLELA NA ŘADĚ STUDIÍ TÝKAJÍCÍCH SE TRANSFORMACE ČESKÉ EKONOMIKY. ABSOLVOVALA I KRÁTKODOBÉ STÁŽE V ZAHRANIČÍ.

○ OD ROKU 1994 PRACOVALA NA MAKROEKONOMICKÝCH ANALÝZÁCH A PROGNOZÁCH V TÝMU HLAVNÍHO EKONOMA KOMERČNÍ BANKY. PRVNÍHO BŘEZNA 2008 BYLA JMENOVÁNA ČLENKOU BANKOVNÍ RADY ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY (ČNB).

○ PŮSOBÍ VE VĚDECKÉM GRÉMIU ČESKÉ BANKOVNÍ ASOCIACE A V PŘEDSEDNICTVU ČESKÉ SPOLEČNOSTI EKONOMICKÉ. JE AUTORKOU ČI SPOLUAUTORKOU VÍCE NEŽ 150 ODBORNÝCH TITULŮ. DLOUHODOBĚ PUBLIKUJE DOMA I V ZAHRANIČÍ, PŘEDNÁŠÍ NA ODBORNÝCH KONFERENCÍCH.

stoupající ceny zemědělských komodit a energií. Nyní panuje poměrně velká nejistota, zda budou po letošní úrodě ceny zemědělských produktů a potravin klesat, nebo již neporostou, ale zůstanou delší dobu vysoké. Kdyby zůstaly vysoké, byla by hrozba inflace trvalejší.

To platí obecně, nebo o České republice?

Obecně, protože asijská poptávka po zemědělských plodinách patrně díky dosaženému stupni ekonomické a životní úrovně poroste různě vysokým tempem, ale trvale. V České republice se již vysoké ceny obilovin a energií promítly do cen pekárenských výrobků. Je otázkou, jak odborníci vyhodnotí kvalitu letošní úrody. Totéž hrozí u mléčných výrobků nebo u cukru. Do elektroniky nebo přesného strojírenství se zase mohou promítnout ceny některých speciálních drahých kovů. A zásadní je, do jaké míry odolají výrobci a obchodníci nákladovým tlakům a přistoupí k nucenému zvýšení cen i za cenu rizika, že to může negativně ovlivnit jejich tržby.

Po nedávné finanční krizi sílí snahy o tvrdší regulaci finančního sektoru. Není té regulace až příliš?

Pokrizové nadšení bylo taženo hlavně snahou politiků ukázat, že s příštími krizemi zatočí a nikdy nedopustí, aby se něco podobného opakovalo. Byla přijata řada opatření. Nikdo dnes ale nedokáže propočítat, jaký bude jejich vliv na bankovní obchody nebo finanční trhy vůbec a zda nakonec nemůže být přísnější regulace pro ziskovost finančního sektoru kontraproduktivní.

Druhá věc je, zda jsou tato opatření ta pravá a dokážou zabránit budoucím problémům. Protože se mohou objevit trochu jinde, než regulátoři čekají.

Dají se ale najít pravá opatření, když je trh vždy o krůček před těmi, kdo ho regulují?

Jistě, trh je napřed. Ale již před krizí byl zřejmý růst tolerance všech subjektů na finančních trzích k rizikovému chování, investory počínaje a domácnostmi konče. Myslím si, že v této situaci je třeba mít reálné ocenění možného problému už v momentě, kdy vzniká. Americká centrální banka FED i tamní regulátoři ale podlehlí typickému

americkému optimismu a řešení nahromaděných problémů až příliš dlouho odkládali.

V Evropské unii se hodně diskutuje o zavedení bankovní daně a daně z finančních transakcí, ovšem ČR se tomu brání. Proč?

Protože by je nakonec zaplatil klient. Druhá věc je, že by dodatečné náklady znevýhodnily evropské banky vůči mezinárodní konkurenci.

ČNB vede s Bruselem i boj, který se týká dohledu a regulace nad finančními institucemi. Oč jde?

Jsem proti tomu, aby se přenášela pravomoc rozhodovat na nadnárodní evropský orgán. Pokud totiž rozhodne nesprávně, budou muset problém řešit domácí dohledové orgány a ve finále vše zaplatí daňový poplatník dané země. V ČNB se proto snažíme, aby nebyla výkonná moc oddělena od zodpovědnosti. Někdo může vydat špatné rozhodnutí a pak si nad ním umyje ruce...

Jaký je váš názor na přijetí eura? Kdy by se jím mohlo platit v ČR?

Eurozóna je dnes jiná než v roce 2004, kdy jsme vstupovali do Evropské unie. Pokud jde o konkrétní datum přijetí eura, bude záležet na situaci české ekonomiky a eurozóny v budoucích letech. Velmi cennou zkušeností je vstup Slovenska do eurozóny. Za několik let uvidíme, do jaké míry našim sousedům pomohl v procesu konvergence, protože to je to, oč tu běží. V tuto chvíli ale panuje velká nejistota, jak bude vlastně eurozóna vypadat a kam bude v dalších letech směřovat. I bez nás.

Ostatně, když se podíváte na mechanismus přijetí do eurozóny, tak to stejně dříve než za tři až čtyři roky nepřipadá v úvahu.

Protože jde o časopis Dámského investičního klubu, chci se na závěr zeptat: jste spíše konzervativní, či agresivní investorka? Do čeho vlastně investujete?

Jsem konzervativní člověk, i mé investice jsou tedy konzervativní. Investuji do dětí a takových věcí, jako jsou zdraví, vzdělání a sport.

Rozhovor vznikl 2. září 2011

Text **Petra Doležalová**
Fotografie **archiv**

PĚT OTÁZEK PRO ČLENKU KLUBU

S kůží na trh

Žen ve vrcholovém managementu a v představenstvech je v Čechách zoufale málo, přitom jich vysokou školu dostuduje více než mužů. Kam se podějí? I když samozřejmě plní i mateřskou roli, neztrácíme jich přece pro vedoucí role mnohem více, než je třeba? Nad těmito a dalšími otázkami se zamýšlí **Alice Punch**, odbornice na lidské zdroje s dlouholetými zahraničními zkušenostmi v největších personálních agenturách. O českých manažerkách, které uspěly za hranicemi, tvrdí, že jsou důsledné a oplývají nadšením se učit. Měly by ale své mezinárodní poznatky přinášet zpět do Čech a předávat je dalším.

Jaký je váš názor na to, že zahraniční firmy obsazují vedoucí pozice v českých pobočkách zaměstnanci z centrály, kteří bývají v rámci svého kariérního růstu a kvůli získání zahraničních zkušeností posíláni na tato místa na období jen dvou až tří let?

Myslím, že to hodně závisí na konkrétní situaci. V některých případech prostě není k dispozici potřebný manažer z lokálního prostředí a zahraniční majitel preferuje dosadit do vedení člověka z centrály, jindy ovšem podpoří místního kandidáta. Většina zahraničních firem v Čechách již značnou část vedoucích pozic poskytla místním uchazečům. Tento trend bude pokračovat, ale určitá pestrost národností a zkušeností je užitečná. V některých případech znalost místního prostředí pomáhá, ale není klíčová – zejména u firem, které exportují nebo se starají o mezinárodní klientelu.

Mají větší šanci ve výběrovém řízení spíše lidé, kteří uspěli na domácím trhu (podařilo se jim rozběhnout a zavést nějakou společnost), nebo ti, kteří mají za sebou zahraniční působení – byť krátkodobé – ve významné světové společnosti?

Ani tady nelze generalizovat. Výběr ovlivňuje strategie firmy i specifické požadavky pro danou pozici. Zahraniční praxe je pro jednotlivce zpravidla výhodou, neboť ho obohatila o jiné zkušenosti a také se stal flexibilnějším a přizpůsobivějším k novým situacím. Do zahraničí zpravidla odcházejí

čeští manažeři s nadprůměrnými výsledky, kteří se chtějí učit a profesně růst. V praxi tak získají možnost srovnání jednotlivých přístupů. Někdy zjistí, že přístup doma je lepší, což může být velmi cenné poznání. Jindy pochopí, proč má centrála občas zdánlivě nesmyslné požadavky.

České firmy také rády najímají profesionály se zkušeností v cizině, čímž získávají do svého týmu nejlepší praxi.

Zahraniční firmy mají zájem hlavně o ty, kteří hovoří anglicky (zpravidla, němčina je žádána méně), prokázali výborné výsledky ve svém oboru a měli možnost dělat byznys mezinárodně.

V čem se u nás za poslední léta nejmí změnila požadavky na vrcholové manažerské pozice? Mají například zahraniční manažerky vyšší platové požadavky a jsou firmy připraveny je akceptovat?

Požadavky jsou v zásadě stejné, ale výběr je náročnější. Firmy věnují výběru více času a zvažují, zda volit kandidáty z interních, nebo externích zdrojů. Ubylo vrcholových pozic, neboť růst firem je momentálně omezen a nové nevstupují na český trh tempem minulých let. Většina firem, jež se rozhodly obsadit pozici novými zaměstnanci, preferuje kandidáty se stabilním kariérovým růstem, dobrou reputací a znalostí jazyků.

A že by měli zahraniční manažeři a manažerky vyšší platové požadavky než ti domácí, to není pravidlem. Mnozí naši manažeři tady mají platové

balíčky přesahující ohodnocení na podobných pozicích v zahraničí. Navíc výše platu je jen jeden faktor, daňové zatížení však další, a to může být v jiných zemích vyšší. Při vyjednávání mzdy, zejména u pozic, které vyžadují změnu místa působení, se snažíme s klientem a kandidátem najít vhodné finanční kompenzace.

Nedílnou součástí pohovorů jsou testy. Nemyslíte si, že kandidáti, kteří takových pohovorů absolvují hodně, mají mnohem větší šanci na lepší výsledky a umějí líp zapůsobit? Co hraje při pohovoru hlavní roli?

U přijímání vrcholových manažerů mají testy typicky doplňující roli. Dobrý headhunter pozná, že mu kandidát „odpovídá chytře“, proto musí volit jiné otázky, aby se dostal k podstatě věci. Nejlepší kandidáti, opravdoví lídři, předají všechny informace i s příklady. Ti, kteří zdoluhavě a hodně hovoří, se většinou do finále nedostanou. Autentičnost, zkušenost a osobní chemie je to, co u klienta mnohdy vyhrává.

Jste jako členka Dámského investičního klubu sama investorkou? Jaká byla vaše nejlepší životní investice?

Do vzdělání a života v zahraničí. Obojí mě nesmírně obohatilo. Pokud mám čas, cestuji a dál se vzdělávám. Ani jedno není ovlivněno sentimentem na burze a hodnota s časem roste.

Dobrý konzultant pro lidské zdroje by měl mít zkušenost ve vedoucí funkci, mezinárodní rozhled, být komunikativní, intuitivní a zároveň realistický.

Dobrá výsledek obchodního jednání často záleží spíš na znalosti partnera, jeho slabostí a silných stránkách než na pádných argumentech a číslech. Platí to zejména v zahraničí, kde specifika země nebo kulturní odlišnosti sehrávají rozhodující roli.

Jak uspět v byznysu se

Text **Ladislav Špaček**
Fotografie **Tom Wang**

EUROATLANTICKÝ SVĚT

Nejsnáze vyjdete s partnery z euroatlantického prostoru. Například Britové ctí ústní dohody stejně jako ty na papíře. Na jednání se dostaví včas, hovoří věcně a usilují o výsledek uspokojivý pro obě strany. Dbají na tradice, perfektní oblečení a chování. Stejně jako Američané se oslovují neformálně, bez titulů a funkcí. Ženy jsou pro ně stejným partnerem jako muži.

Američané jsou v jednání přímočařejší i asertivnější. Také si cení věcnost a konkrétnost, ale nepotrpí si na zbytečné formality. Na rytířskou galantnost staré Evropy můžete zapomenout; Američan považuje ženu za natolik emancipovanou, že nevidí důvod, proč jí otevřít dveře nebo pomoci s kufrem.

Italové, Španělé a Francouzi si libují v rozleklých rokováních. Hodně dají na neformální kontakty, proto se nemálo aktivit odehrává při jídle. Obědy jsou pak nekonečně dlouhé a nesmějí být rušeny debatou o obchodních záležitostech. V jižních částech Španělska a Itálie se jednání účastní většinou muži, naopak Francouzi si ženy při jednání hýčkají, hýří šarmem a pozorností. Jižané jsou temperamentnější než my, jednání tak někdy připomíná živou diskuzi

až hádku. Obvyklé jsou vřelé projevy přízně při zdravení a loučení – srdečné třesení rukou, přátelské objetí kolem ramen. A připravte se na polibky na tvář už při loučení po prvním setkání. Líbá se dvakrát, Francouzi začínají levou stranou tváře.

S podobným přístupem se setkáme i v Jižní Americe. Muži, na rozdíl od Severní Ameriky, dávají najevo svou převahu, ženy se obchodních jednání příliš neúčastní. Pokud však ano (typické je to pro rodinné firmy), pak se k nim muži chovají velmi pozorně a galantně. Čas není pro Jihoameričany ničím závazným, navíc kvůli horkým dnům se většina obchodních aktivit odehrává večer, někdy až dlouho do noci. Jednání bývají zdlouhavá a od Evropana vyžadují velkou dávku trpělivosti.

VÝCHODNÍ ASIE – „NE“ TU NEUSLYŠÍTE

S velkými odlišnostmi se setkáte v Japonsku, v Koreji a v Asii vůbec. Už samotné předávání vizitek je v Japonsku obřadem, který je dobré napodobit: vizitku vám Japonec podá oběma rukama, textem k vám, s úklonou; očekává se, že si ji přečtete a pečlivě uložíte do kabelky. Japonci už přejali podávání rukou při obchodním a politickém styku, tradičním pozdravem však stále zůstává úklona se sepjatýma

Úsměv je pevnou grimasou každého Číňana, nevyjadřuje však pobavení ani vstřícnost jako v Evropě.

zahraničními partnery

rukama. Jakkoli mají Japonci nebo Korejci osobní zónu těsnější než my, nesou nelibě, když se jich dotýkáte. Při jednání neustále pokývují hlavami, což značí, že vám naslouchají, nikoli že s vámi souhlasí. Japonci totiž neumí říct „ne“, protože by „ztratil tvář“ a to je považováno za velké osobní selhání. Jednání nelze uspěchat, začíná se dlouhými zdvořilostními projevy, úklonami, formalitami a vzájemným poznáváním.

ČÍNA – SYMBOLIKA ÚSMĚVU

Číňané považují za samozřejmost podvolovat se autoritě a respektovat ji. Kolektivismus je hlavním principem čínského života, individualita se „nenosí“. Při obchodním jednání v Číně zapomeňte na princip univerzálních hodnot, jež jsou u nás samozřejmostí. Tamní obchodníci nezřídka mění, co již bylo dohodnuto, čas pro ně nehraje roli, zato tu rozhodují symbolika a přátelství. Čínští obchodníci jsou tvrdí vyjednávači, velmi dobře argumentačně vybavení a s až zdrcující dávkou trpělivosti. Ceněnými vlastnostmi jsou pokora, skromnost a úcta ke stáří. Má se za to, že životní zkušenost vede ke správným rozhodnutím. Mladé dynamické „západní“ politiky a obchodníky někdy nemusí brát čínská strana vážně. Je proto dobré, máte-li po ruce někoho s již zavedeným renomé, kdo vás uvede k patřičným lidem.

I MLČENÍ A GESTA VYPRÁVĚJÍ...

V Číně má nonverbální komunikace dlouhou tradici. Například chytit se za ucho ukazováčkem a palcem znamená nadšení, smích nebo komické pohyby zase zakrývají překvapení či nesouhlas. Úsměv vůbec může být v nejlidnatější zemi světa matoucí. Číňané jsou vždy velmi uctiví a usměvaví. Úsměv je však pevnou grimasou každého Číňana, nevjadřuje pobavení ani vstřícnost jako v Evropě. S úsměvem vám například recepční v hotelu sdělí, že nefunguje elektřina nebo že se musíte přestěhovat, protože váš pokoj vyplavila voda.

Číňan se může během rozhovoru dívat někam přes vaše rameno, což vás může zmást, ale pro něj znamená přímý pohled do očí projev agresivity. Častými nástroji komunikace jsou mlčení, mimika a gestikulace.

Číňané se obecně vyhýbají fyzickému kontaktu,

lidé se zdraví mírnou poklonou. Mladší byznysmeni ovšem vědí, že v Evropě je zvykem zdravít se stiskem ruky. Pak podáváte ruku nejprve nejvýše postavenému členu delegace, obvykle je však lepší počkat, zda vám nabídnou ruku sami čínští partneři. Stisk jejich dlaně bývá krátký a nepříliš pevný, potřásání oběma rukama či plácání po ramenou jsou naprosto nevhodné. Při představování Číňané uvádějí jako první rodové příjmení, pak příjmení generační a nakonec jméno. Oslovujeme tedy „Mr.“ nebo „Mrs.“ (pan – paní) a rodovým jménem: například pana Wang Peng Hui oslovíme „Mr. Wang“. Ženy si sňatkem příjmení nemění, manželka pana Čang Li Penga se nejmenuje Čang, ale nosí vlastní rodové příjmení. Neznáme-li je, oslovujeme ji jednoduše „Madam“. Tituly, jako například profesor, jsou důležité, při rozhovoru je dobré je používat.

KDYŽ ČÍŇAN ŘÍKÁ ANO

V rozhovoru s obchodními partnery používejte oficiální název země Čínská lidová republika (People's Republic of China). Nedoporučuje se diskutovat o tématech, která by se jich mohla dotknout, například o vnitropolitické situaci či dodržování lidských práv. Velmi citlivě vnímají problematiku Tchaj-wanu (pro Číňany je to „provincie Tchaj-wan“, neužívejte tedy tchajwanský název ROC – Republic of China) a Tibetu či osobnost dalajlamy.

Když Číňané říkají „ano“, stejně jako japonští obchodníci naznačují, že vás slyšeli, nikoli že souhlasí. Tomu by se měla podřídit i formulace otázek. Na dotaz „Dodáte výrobky do konce roku, že ano?“ mohou odpovědět kladně bez ohledu na faktický záměr. Odpověď na otázku „Můžeme očekávat vaše zboží v lednu?“ umožní lépe se zorientovat v jejich plánech. Odmítnutí termínu či podmíněk slovem „ne“ či „nevím“ se považuje za nezdvornilé, nesouhlas je proto třeba podat velmi taktně.

Pokud se jednání účastní početnější delegace, je zvykem, že slovo si berou její vedoucí. Nejstarší člen delegace bude pravděpodobně i nejvyšším šéfem. Ten má mnohem větší autoritu, než jsme zvyklí u nás. Podřízení mohou promluvit jen na výzvu šéfu, aby vysvětlili detaily.

BLÍZKÁ SETKÁNÍ

Přestože se Číňané fyzickým kontaktům vyhýbají, respekt k vlastnímu „teritoriu“ pro ně má menší význam než pro Evropany. Například sáhnout si u stolu pro jídlo, které leží v sousedově prostoru, je plně přípustné. A při rozhovoru budou stát blíž, než jsme zvyklí. Neměli byste být překvapeni, přiblíží-li se k vám snad až příliš těsně ve snaze prohlédnout si fotoaparát, knížku nebo detail vašeho oděvu. Není to nezdvornost, pouze jiný přístup k privátní sféře. Buďte také připraveni, že se budou ptát na věci, které byste ve služebním styku považovali za příliš osobní: na váš věk, stav, děti, postavení ve firmě, ale také třeba kolik jste zaplatili za koupi domu. Pramení to ze snahy dozvědět se víc o člověku, s nímž budou ve styku.

PRÁVIDLA S LÍNOU ZUZKOU

Při společném stolování v restauraci si obvykle hosté neobjednávají jídlo jednotlivě sami, za všechny to udělá hostitel. Čestné místo je vedle hostitele s výhledem na dveře. V klasičtých restauracích se jídla podávají na otočné desce (anglicky se jí říká „Lazy Suzi“ neboli „líná Zuzka“) a je dovoleno posloužit si i z jídel, která si objednali ostatní, abychom ochutnali všechno. Při jídle je dovoleno mlaskat a srkat (polévku), jen smrkání je naopak považováno za hrubou neslušnost.

Pokrm se nabírá hůlkami nebo servisovací lžící na vlastní talíř či do misky. Při jídle si misku přidržujeme u úst, velké kusky masa nebo zeleniny můžeme ukusovat a vracet do misek nebo na talíř. Po dojení se hůlky pokládají společně přes misku, konce směřují vlevo. Nechat je v misce rozevřené do tvaru písmene „V“ je nezdvornilé. Prázdný talíř znamená, že ještě nemáte dost, proto je dobré vždy na něm malý kousek ponechat, aby bylo jasné, že jste dojedli.

Z restaurace se odchází hned po jídle, ale večer může pokračovat v čajovně nebo v baru. Jste-li při společném stolování vybídnuti k přípitku, musíte jej opětovat, to znamená zvednout sklenku a alespoň symbolicky z ní upít. Hodně pomůže i úsměv. Číňané zvou své zahraniční partnery na bankety s partnerkami, ale sami své protějšky na společenské akce většinou neberou.

Čtyřka je v Číně považována za nešťastné číslo, je synonymem pro smrt. Raději se jí při obchodním jednání vyhněte.

Řecku má pomoci také „Marshallův plán“ evropských investic, který by měl rozhábat jeho ekonomiku k rychlejšímu růstu.

Dluhová krize vyspělých států

Probíhající finanční krize se zuby nehty drží zajetých kolejí. Ty předchozí se jí sice nepodobají jako vejce vejci, ale i tak nás dokážou hodně poučit. První fází jejího vzniku je cenová bublina. V tomto případě se jednalo o bublinu na nemovitostním trhu a na trhu strukturovaných produktů, které byly na ten nemovitostní navázány. Taková situace samozřejmě může vzniknout u celé řady aktiv.

Text David Navrátil a Luboš Mokráš, Česká spořitelna Fotografie I23RF

Cenová bublina může vzniknout dokonce i u tak neobvyklých aktiv, jako tomu bylo v letech 1630 až 1637 v Holandsku, kdy tímto aktivem byly cibulky tulipánů. Cena jediné cibulky, která se na začátku obchodovala za jeden gulden, vzrostla na neuvěřitelných deset tisíc guldenů (za tuto sumu se tehdy dal pořídit měšťanský dům v Amsterdamu).

KOŘENY SOUČASNÝCH PROBLÉMŮ

Růst cen v bublině potřebuje financování. To při této krizi zajišťovaly především velké investiční banky, které za pomoci finanční alchymie tvořily strukturované produkty, kterým rozumělo velmi málo lidí, a to ještě nedostatečně. Tyto exotické produkty byly následně ratingovými agenturami klasifikovány jako značně bezpečné investice. Při propuknutí finanční krize se však ukázalo, že byly od začátku pochybné kvality. Splasknutí bubliny vedlo přímo k bankovní krizi způsobené nejprve růstem objemu nesplácených úvěrů a posléze zamrznutím mezibankovního trhu vzniklým z narůstající nedůvěry mezi bankami. Tato fáze už přímo zasáhla reálnou ekonomiku, protože rychle začaly vysychat provozní úvěry, bez nichž žádný vyspělý stát nemůže fungovat. Země už nemohly váhat a musely se snažit zachránit bankovní sektor a celou ekonomiku před opakováním deprese třicátých let obrovskými finančními injekcemi. Ty vedly ke zvýšení rozpočtových deficitů. Nárůst státního dluhu pak byl bleskový a spolu s vysokou úrovní zadlužení už před krizí vedl k další fázi, tedy k fiskální krizi. A zde se nacházíme už více než rok od doby, kdy se naplno projevila ztráta důvěry ve schopnost Řecka splatit své dluhy. Po fiskální krizi často přichází i krize politická. V takové situaci rostou preference populistických stran a extrémní tendence ve společnosti. Nejvyhrocenější politickou krizí ve dvacátém století byla druhá světová válka, která měla přímou souvislost s finanční a ekonomickou krizí třicátých let.

JAK SI VEDEME V PROBÍHAJÍCÍ FISKÁLNÍ KRIZI?

Během posledních osmnácti měsíců ohlásili lídři eurozóny už šest „konečných“ řešení dluhové krize Evropské měnové unie (EMU). Bude to poslední (z 21. července) opravdu konečné? Velmi pravděpodobně nikoli. Pozitivní je, že jádro

EMU, tedy především Německo, ustupuje od svého postoje „chování cestujícího první třídy na Titaniku“. Titanik se začal potápět a onen cestující je rozhořčen, jak se to vůbec může stát. Taková reakce rozhodně Titanik ani jeho samotného nezachrání. Jak shrnout dosaženou dohodu? Poskytne Řecku větší prostor k řešení jeho problémů a nástroje pro omezení spekulativních tlaků proti velkým státům EMU. Z politického hlediska je důležité zapojení soukromého sektoru do řešení krize. To dodá politikům alibi před veřejností, a finanční pomoc tak bude pro voliče akceptovatelnější. Dluhovou krizi však není možné zdaleka považovat za vyřešenou. Jde však alespoň o mocné „odkopnutí plechovky“ (tedy problémů) dostatečně daleko, což by mohlo alespoň na chvíli uklidnit finanční trhy a zabránit dalšímu propadu reálné ekonomiky.

ŘEŠENÍ ŘECKÉHO PROBLÉMU

Při detailnějším pohledu zjistíme, že státníci odsouhlasili další pomoc Řecku ve výši 109 miliard eur (kombinace pomoci od EMU a Mezinárodního měnového fondu – MMF). Spolu s předchozím kolem pomoci z loňského roku tak Řecko dostane dohromady 219 miliard eur v půjčkách od Evropského fondu finanční stability/Evropského stabilizačního mechanismu (EFSF/ESM) a Mezinárodního měnového fondu (MMF). Dále bude mít záchranný fond EFSF možnost nakupovat dluhopisy na sekundárním trhu, pokud to bude považovat za nezbytné. Evropská centrální banka (ECB). Jde pravděpodobně o část kompromisu, v rámci něhož ECB souhlasila s tím, že bude používat řecké státní dluhopisy jako kolaterál (zástavu) i v případě řeckého defaultu (neschopnosti splácet dluhy), ovšem za podmínky, že budou plně garantované ostatními státy EMU. Dluhopisy na trhu odkupovala a nyní opět odkupuje sama ECB v rámci opatření na udržení likvidity v mimořádných

situacích. Už loni existovaly návrhy, aby tuto možnost měl i EFSF, ale Německo bylo proti a svůj názor díky své politické a ekonomické váze prosadilo. EFSF bude mít také možnost poskytnout státům ohroženým nepřízní trhu pružné úvěrové linky (to znamená dohodu o možnosti v případě potřeby čerpat půjčky) ještě před plným propuknutím krize. Podobný nástroj MMF s úspěchem použil několikrát v období finanční krize i v našem regionu. Cílem je psychologicky ovlivnit trh tím, že se mu dá na vědomí, že ohrožený stát má zajištěnou možnost získat dodatečnou likviditu, a tak předejít vyhocení krize. Díky uklidnění trhu pak často úvěrové linky ani není potřeba využít. Toto a předchozí rozšíření působnosti by mělo oslabit spekulativní tlaky proti velkým ohroženým ekonomikám (Itálii a Španělsku).

Důležitým posunem je, že se na nákladech zvládnutí dluhové krize bude podílet i soukromý sektor – 50 miliardami eur do roku 2014 a 106 miliardami eur do roku 2019 (odhady Institute of International Finance). Znamená to, že Řecko de facto defaultuje (zbankrotuje), ať už bude de iure klasifikace jakákoli (z právního hlediska by mohlo dojít k nějaké formě krátkého selektivního defaultu). Dále chce EMU přijmout opatření k udržení likvidity a stability finančního sektoru. Řecku má pomoci také „Marshallův plán“ evropských investic, který by měl rozhýbat jeho ekonomiku k rychlejšímu růstu. Nedošlo však ke zvětšení objemu prostředků v EFSF, což trhy značně zklamalo, a může to vyvolat spekulace, zda bude EFSF schopen účinně využít svých nových pravomocí (odkup dluhopisů na trhu a úvěrové linky) v případě tlaku na Španělsko a Itálii zároveň. Nové nástroje EFSF navíc musejí nejdříve schválit členské státy, což však nemusí proběhnout bez problémů a zabere to také cenný čas. Ukázkou komplikací je požadavek Finska, aby byla v jeho případě nová pomoc Řecku zajištěna řeckým majetkem.

I přes historicky první snížení ratingu USA americké státní dluhopisy rostly. Důvodem paradoxního chování trhu je skutečnost, že USA jsou největším dluhopisovým trhem světa a investoři prostě mají omezené možnosti, kam z něj převést prostředky. Navíc je americký rating i po snížení stále velmi vysoký a důvěryhodnost Spojených států vyšší než u naprosté většiny ostatních států.

AMERICKÝCH „ZA MINUTU DVANÁCT“

Své historické možnosti zadělat na politickou krizi se nechopili jen lídři eurozóny, ale i USA. Kamenem úrazu se stal dluhový limit, který byl ve Státech zaveden už v roce 1917 a pak znovu během druhé světové války. Od té doby se k němu dluh přiblížil již mnohokrát a jeho výše byla téměř stokrát zvýšena bez jakýchkoli průtahů. Už od května byla přitom tato hranice dosažena a jen díky účetním trikům, za které by se nemuseli stydět ani Řekové, získaly USA čas do 2. srpna na nalezení kompromisu. Kompromisu bylo nakonec dosaženo doslova „minutu před dvanáctou“. Dohoda demokratů a republikánů umožnila na poslední chvíli odvrátit hrozící technický default (tj. situaci, kdy by si sice USA mohly půjčit a defaultu předejít, ale bránil by jim v tom zmíněný zákon). Dosažená dohoda je však v mnoha směrech neuspokojivá a nepřesvědčila finanční trhy o tom, že by Spojené státy byly schopny zastavit negativní trendy ve svých veřejných financích. Ratingová agentura Standard & Poors reagovala na politické pŕtky historicky prvním snížením ratingu USA, což samozřejmě vyvolalo velké pozdvižení na finančních trzích. Snížení ratingu sice zvýšilo nejistotu, ale dopad na americké dluhopisy přesto nebyl nijak dramatický. Klesala riziková aktiva (akcie

a komodity), americké státní dluhopisy naopak rostly. Důvodem paradoxního chování trhu je skutečnost, že USA jsou největším dluhopisovým trhem světa a investoři prostě mají omezené možnosti, kam z něj převést prostředky. Navíc je americký rating i po snížení stále velmi vysoký a důvěryhodnost Spojených států vyšší než u naprosté většiny ostatních států. Proto jsou americké dluhopisy stále používány jako bezpečný přístav v čase nejistoty. To by se mohlo změnit, kdyby např. eurozóna nebyla v dluhových problémech nebo pokud by investoři více důvěřovali rozvíjejícím se ekonomikám, což však ještě potrvá řadu let. Řešením by byla i existence alternativní třídy aktiv, která by se svou velikostí vyrovnala státním dluhopisům, což nejsou akcie ani komodity. V úvahu přichází jen hotovost, ale ta na rozdíl od dluhopisů momentálně kvůli nízkým sazbám centrálních bank nenese prakticky žádný výnos.

Kromě problémů se státním zadlužením není stále růžová ani makroekonomická situace USA. Údaje o vývoji hrubého domácího produktu (HDP) ve druhém čtvrtletí překvapily negativně, a to jak z pohledu nižšího než očekávaného celkového růstu, tak z hlediska struktury. Na zpomalení se nejvíce podílela osobní spotřeba a v jejím rámci pak

prodeje motorových vozidel. Vládní výdaje negativně přispěly jen zcela mírně, varující ovšem je, že tomu tak bylo především kvůli výdajům na obranu. Končící angažovanost USA v Iráku a Afghánistánu a nastupující fiskální restriktce by měly vést k podstatně výraznějšímu negativnímu příspěvku jak na státní, tak na federální úrovni. Navíc byl dramaticky revidován směr dolů i růst HDP za první čtvrtletí a nižší byl i jeho růst v předchozích letech. Vývoj v prvním pololetí podstatně zhoršil vyhlídky zvyšování HDP pro letošní rok. Počáteční optimismus (čekal se růst o zhruba 3,5 procenta) související s kombinací kvantitativního uvolňování prováděného americkou centrální bankou Fed a kompromisního prodloužení Bushových daňových škrťů už dávno vyprchal. Momentálně klesla očekávání letošního růstu pod 2 procenta.

Globální makroekonomická situace se tedy nezlepšuje, spíše se kumulují negativní rizika. A do toho navíc přilévají olej politici. Není divu, že trhem otřásají záchvaty paniky a zoufalí investoři se uchylují do zdánlivého bezpečí zlata. My však přesto věříme, že situace není tak zlá, jak by se podle chování finančních trhů mohlo zdát, a že nás nečeká další katastrofa podobná situaci po pádu americké investiční banky Lehman Brothers.

s.Oliver

Zakázané město tvoří komplex osmi set budov rozmístěných na sedmdesáti hektarech. Přežilo dobývání, požáry i zemětřesení, a dokonce i takzvanou kulturní revoluci v šedesátých letech.

Čína: *země plná kontrastů*

Prošel jsem branou Nebeského klidu do Zakázaného města. Obyčejní smrtelníci nesměli vkročit do císařského paláce v Pekingu dlouhých 500 let. Dokonce se k němu nemohli ani příliš přiblížit. Dnes vejde branou, tímto symbolem Číny, do paláce každý, kdo si koupí lístek.

Text Petr Veselý Fotografie Petr Veselý, I23RF

Velká čínská zeď je jednou z mála staveb, kterou vidí i kosmonauti z vesmíru. S nově objevenými úseky prý měří 8 851 kilometrů.

V Chrámu Nebes uctivali císaři nejvyšší božstva.

Slavná mramorová loď u jezera v Letním paláci.

Silnější než hradby a čínské armády se ukázaly být myšlenky a způsob života Číňanů. Opakovaně totiž docházelo k tomu, že národy, které se země zmocnily, postupně přijaly čínskou kulturu, životní styl i řadu prvků z organizace státu.

Za zády mi zůstalo náměstí Nebeského klidu, největší náměstí na světě. Na jeho obrovité ploše stojí budova parlamentu, dvě muzea a také mauzolea čínského vůdce Mao Ce-tunga. I když Komunistická strana Číny přiznala, že se Mao dopustil mnoha chyb, které stály miliony lidských životů, nechala viset jeho portrét přímo nad vchodem do císařského paláce.

Současní vládcí Číny nekladou důraz na ideologii, ale na ekonomii. Dokud potrvá prudký hospodářský růst, bude smír mezi stranou a národem nejspíš trvat. Lidem se navíc žije lépe a hrdost na úspěchy země zažívají častěji než kdykoli předtím.

JAK PREMIÉR ZACHRÁNIL ZAKÁZANÉ MĚSTO
Silnice, po níž přijíždíme na náměstí Nebeského klidu, má šest proudů. Po pěti z nich se valí auta, v šestém jezdí cyklisté. Naše průvodkyně, sinoložky, které tu v devadesátých letech studovaly, pamatují, jak se tu tenkrát v pěti proudech proháněli cyklisté a pouze v jednom auta, obvykle vozy vysokých státních úředníků. I to je detail, který ilustruje prudký rozvoj země.

Zakázané město je obeháno 52 metrů širokým vodním příkopem a 8,5 metru širokou zdí. Tvoří ho komplex osmi set budov rozmístěných na sedmdesáti hektarech. Přežilo dobývání, požáry

i zemětřesení, a dokonce ničení pamětihodností Rudými gardami za takzvané kulturní revoluce v šedesátých letech. Zachránil ho tehdejší premiér Čou En-laj, podobně jako řadu dalších památek. Nechal je uzavřít a hlídat armádou. Oficiálně proto, aby se odtud nešířila ideologická nákaza.

Císařský palác vybudovali jeho stavitelé podle složitých pravidel. Monumentalita ceremoniálních sálů ostře kontrastuje s tím, jak civilně působí malé prosté místnosti, ve kterých žil císař, jeho manželky a konkubíny. Za dynastie Ming se počet konkubín blížil deseti tisícům a císař si je losoval. Do ložnice mu krásnou dívku, omotanou jen do látky, vždy přinesl na zádech eunuch. Nemohly totiž normálně chodit. Měly nohy zdeformované miniaturní obuví, kterou nosily od dětství, aby jejich nožka zůstala co nejmenší. To se tehdy považovalo za ideál krásy.

NA TRŮN Z POSTU KONKUBÍNY

Na hladině jezera Kunming se zrcadlí velká loď z mramoru. Stojí na břehu, plout samozřejmě nemůže, ale nabízí nádherný pohled na měsíc i jeho odraz ve vodě. Loď i jezero jsou součástí Letního paláce, rozsáhlého komplexu chrámů a budov na severozápad od Pekingu. Za jeho dnešní podobu vděčíme císařovně-vdově Cch'-si, jež se na

trůn vypracovala z postu císařské konkubíny. Za mramorovou loď a přestavbu zdejšího komplexu utratila peníze určené na moderní válečné loďstvo. Tehdy zjevná strategická chyba, z pohledu dnešního rozvoje turistiky však dobrá investice v době, kdy cestovní ruch ještě neexistoval.

V prostorách paláce trůní i jeden z prvních automobilů, prapředek dnešních mercedesů. Cch'-si ho dostala od jednoho z generálů, svého milence. Nikdy v něm ale nejela. Řidič by totiž seděl před ní – a něco takového složité zákony, které určovaly život u dvora i v zemi, nedovolovaly. Vepředu musela sedět vládkyně.

ČASOVANÁ BOMBA: UPRCHLÍCI Z VÝCHODU

Turisté obdivují moderní budovy a mrakodrapy v Pekingu nebo v Šanghaji. Co ale nevidí, je práce mnoha dělníků, kteří je stavějí. Spousta z nich nelegálně odešla z chudých západních oblastí na prosperující východ. Různé tempo rozvoje země na západě a na východě je jedním z velkých problémů Číny. Lidé ze západu jsou ochotni na stavbách a v továrnách pracovat za plat a za podmínek, které se místním přijímat moc nechce. I když jejich příjem není velký, pro ně je to stále víc, než by jim přinesla práce doma.

Archeologové zatím objevili asi tisíc vojáků, dodnes střežících hrob císaře Čchina. Celá armáda však čítá zhruba 8 000 hliněných soch, které tiše vyčkávají na své objevení ve dvoukilometrovém zástupu.

Levná pracovní síla je vedle zahraničních investic jedním z motorů, který pomáhá hnát růst HDP země na závratných osm až jedenáct procent ročně.

TELEVIZE JAKO LEDOBOREK POKROKU

Postarší autobus se škrábe do hor k městu Li-tiang na západu země. Míří do průsmyku ve výšce někde mezi třemi až čtyřmi tisíci metry. V půli cesty řidič zastavuje, vypouští horkou vodu z chladiče a napouští studenou.

Záchod u místní hospody tvoří dlouhý betonový žlab bez přepážek, kde lidé sedí jeden vedle druhého. Ještě před pár dny jsme byli na toaletě v Pekingu, kde zněla hudba, voněl parfém a záchod v závěru posloužil i jako bidet, sám se spláchl a automaticky stáhl plastovou fólii z prkénka. Podobných kontrastů najdete v Číně bezpočet. Cestou jsme například zastavili u nádherné vyhlídky, vedle které se krčila dřevěná chatrč s podlahou z udusané hlíny. Před ní stál metr a půl velký disk určený pro příjem satelitního televizního vysílání. V dnešní Číně masový jev. I lidé v odlehlých oblastech chytají „přes satelit“ domácí nebo zahraniční programy. Prostřednictvím televize

Nákupy v uličkách malebného městečka Ta-li v podhůří Čchang-šanu.

poznávají okolní svět a díky domácímu vysílání se učí mandarínské, tedy spisovné čínštině.

Místní mluva je vůbec zajímavá záležitost. Spousta z nás vnímá Čínu jako jednu zemi s jedním jazykem a jedním národem. Je to však jen další z našich iluzí. V zemi žijí desítky různých národností. Navíc Číňan z jedné provincie se často nedomluví se svým krajanem z jiného regionu. Pokud si chtějí rozumět, musejí si své sdělení napsat. Stejně znaky vyslovují totiž různě. Snad jen státní televize, se svým zpravodajstvím nebo sladkobolnými seriály, postupně přispívá k jazykovému sjednocení země.

ŘEČ EKONOMIE I MOCI

Městečko Li-tiang vzdáleně připomíná pražskou Kampu, jen těch potoků a kanálů je tady mnohem víc. Strmívá se a na nízkých budovách stojících kolem vody se rozsvěčují typické červené lampiony. Malá holčička si kupuje u stánku papírový květ, ve kterém hoří svíčka. Sbíhá k potoku a pokládá ho na hladinu. Zatímco květ pluje po hladině a svíčka září do noci, dívka si může přát něco, co se jí možná splní.

Do renovace historického jádra města, které patří k památkám chráněným UNESCO, investovala

Tradiční čluny rybářů jsou stále častěji jen turistickou atrakcí.

SVĚT NA DLANI

vláda hodně peněz. Li-tiang se stal jednou z velkých atrakcí země a turistika tu významně zlepšuje hospodářskou situaci města i oblasti. Spolu s Čiňany tu žije národnostní menšina Na-si: asi tři sta tisíc potomků tibetských kočovníků. Vláda se sem snaží přilákat také Čiňany z jiných částí země, aby došlo k promíchání etnik a rozvoji podnikání. Podobně jako v Tibetu se pokouší ekonomickými výsledky přesvědčit příslušníky národnostních menšin o tom, že je pro ně výhodné být součástí Číny.

Zbytky Velké čínské zdi mohou sledovat kosmonauti až z vesmíru. Stejně impozantně působí, když na ni vystoupáte a sledujete, jak se vlní po horských hřebetech a mizí kdesi v dálce. Sloužila spíš jako ochrana před loupeživými nájezdy kočovných kmenů než proti cizím vojskům. Ta ji mnohokrát překonala a zemi i několikrát okupovala.

Silnější než hradby a čínské armády se ukázaly být myšlenky a způsob života Číňanů. Opakované totiž docházelo k tomu, že národy, které se země zmocnily, postupně přijaly čínskou kulturu, životní styl i řadu prvků z organizace státu. Tak to fungovalo po staletí. Dnes se karta obrátila a život v Číně se postupně začíná amerikanizovat a poevropšťovat.

Současní vládcí Číny nekladou důraz na ideologii, ale na ekonomii. Dokud potrvá prudký hospodářský růst, bude smír mezi stranou a národem nejspíš trvat. Lidem se navíc žije lépe a hrdost na úspěchy svého národa zažívají častěji než kdykoli předtím. Růst HDP je závratných osm až jedenáct procent ročně.

SVĚT NA DLANI

Bojové umění taj-či cvičí v Číně hlavně starší lidé. Učili se ho ve škole.

ZEMĚ PROTIKLADŮ

Na barvitě kontrasty narazíte v Číně bezmála na každém kroku. V Li-tiangu zastavuje na křižovatce velký černý Volkswagen Touareg s litými koly, tmavými skly a sedadly v kůži. Řidič telefonuje. Vedle něj čeká na zelenou stařík na starém, zarezlém, vrzajícím kole. Ta scéna mě zaujala, chci si udělat fotku. Řidič Touaregu mi ukazuje vztyčený prostředníček, pak rukou ověšenou zlatým řetězem mačká tlačítko a jeho tvář mizí za tmavým sklem. Stařík se usmívá a mává mi na chodník.

V Pekingu, Šanghaji nebo Hongkongu bydlí řada lidí – nejen v luxusních čtvrtích – ve vysokých palácích ze skla a oceli. V horách na západě narazíte u cesty jen na domky stlučené z prken. V palácích i chatrčích však koukají na tentýž televizní seriál.

FASCINUJÍCÍ PODÍVANÉ

V parcích Pekingu i dalších měst můžete po ránu potkat lidi středního a staršího věku, jak cvičí taj-či. Viděl jsem i staříka, který ho ovládal dokonale, jako bojové umění. „Vraž do mě,“ vybídl urostlého mladého kluka. „Pořádně. Vší silou,“ hecoval ho.

Za Velkou zdí

○ Čínu je dobré navštívit na jaře nebo na podzim, kdy tu bývají mírné teploty. V létě v Pekingu panují dusná vedra – kolem 30 °C s osmdesátiprocentní vlhkostí vzduchu, na jihu dokonce i 45 °C s vlhkostí až devadesát procent. Velký okruh Čínou naleznete například na stránkách fischer.cz.

○ Do Pekingu poletíte zhruba sedm hodin. Peníze si vyměňte raději hned na letišti (kurz se pohybuje i Kč za 2,6 jüanu), peněžní automaty i banky pracují v zemi s různou spolehlivostí a placení kartou zdaleka není samozřejmostí.

○ K návštěvě země potřebujete vízum; jeho vyřízení trvá zhruba

týden. Očkování je pouze doporučeno (žloutenka typu A a B, břišní tyfus, případně meningokok) a určeno zejména lidem, kteří se budou pohybovat po Číně ve ztíženějších hygienických podmínkách.

○ V zemi se budete cítit bezpečně. V Pekingu a jeho okolí je cestování snadnější, metro, autobusy ani taxi tu nestojí mnoho, horší je to s ukazateli v čínštině. Taxíky vás zavezou, kam potřebujete. Bohužel sami Číňané, včetně taxikářů, se ve svých velkých městech neorientují vždy dobře.

○ Mimo Peking je cestování složitější, především kvůli čínským nápisům a proto, že málo lidí mluví anglicky.

Není také vždy snadné sehnat jízdenky na potřebný spoj, a pokud se je pokusíte koupit na černém trhu, snadno naletíte podvodníkům.

○ Riziko střevních obtíží je ve většině zdejších restaurací malé, ceny zhruba

Mrakodrapy, věc donedávna nevídaná, rostou v čínských velkoměstech jako houby po dešti.

Pandy se staly symbolem ochrany přírody.

Narodila se panda

VIDĚT NA VLASTNÍ OČI NĚKOLIK DNI STARÉ MLÁDĚ PANDY VELKÉ JE OPRAVDOVÁ VZÁCNOST. NÁM SE TO PODAŘILO VE VÝZKUMNÉM STŘEDISKU CHOVU TĚCHTO VZÁCNÝCH ZVÍŘAT NA OKRAJI MĚSTA ČCHENG-TU. RŮŽOVÉ MLÁDĚ, VELKÉ ASI JAKO MORČE, BYLO HOLÉ, BEZBRANNÉ A V INKUBÁTORU. OŠETŘOVATELKA HO KRMILA MLÉKEM Z MALINKÉ LAHVIČKY. PANDY SE DNES MOC NEMNOŽÍ. V PŘÍRODĚ PROTO, ŽE ČLOVĚK PONIČIL BAMBUSOVÉ HÁJE, KTERÉ JIM SKÝTALY POTRAVU. NAVIC ŽIJÍ SAMOTÁŘSKY A SAMICE JSOU PLODNÉ POUZE TŘI DNY V ROCE. V ZAJETÍ SE UKÁZAL BYT PROBLÉMEM BLAHOBYT A TO, ŽE NEVĚDĚLY, JAK SE MAJÍ MNOŽIT. KDYŽ JIM VĚDCI PUSTILI FILM, NA KTERÉM SE PANDÍ PÁR NAMLOUVAL A PÁŘIL, ZAČALO JIM TO JÍT LÉPE. NEJROZTOMILEJŠÍ BYLA O NĚCO STARŠÍ MLÁDĚ, KTERÁ LÍTALA, PRALA SE A DOVÁDĚLA VE VÝBĚHU PŘEZDÍVANÉM MATEŘSKÁ ŠKOLKA.

jako u nás, někde o trochu vyšší. Jídla jsou chutná, mnohem lepší než v čínských jídelnách v Česku. Užitečné je jíst ve skupině. Číšník přinese jídlo na stůl, na kterém se otáčí skleněný disk, takže si můžete přisunovat různé misky a ochutnat tak více různých dobrot. K jídlu se tu pije čaj nebo pivo. Víno v našem pojetí se Číňané pít teprve učí. V obchodech mají výborné červené z tibetského vinařství Shangelia.

○ Při cestování je důležité mít jako průvodce sinology, kteří znají místní realie a nemusejí se spoléhat na nepřilíhš dobrou angličtinu místních obyvatel.

Čínská kuchyně je pestrá a rozmanitá jako Čína sama a zdaleka nepředstavuje jen rýži a sójovou omáčku. Díky čínským bistrům s obrázkovým leporelem místo menu máme o asijské kuchyni trochu zkreslené představy. Naštěstí již v Čechách najdete kvalitní restaurace, které vás chutěmi země létajícího draka nejen provedou, ale hlavně je uvedou na pravou míru.

Gurmánské zážitky od Žluté řeky

Čínské restaurace poznáte spolehlivě všude na světě, interiéry jsou jako podle jedné šablony: na stěnách visí obrovské akvarelové obrazy s motivy přírodních scenerií borovic, letících volavek či zápasících tygrů. Židle i stoly jsou z kvalitního dřeva, občas vykládané perletí, a na ubrouscích se objevují typičtí bájní draci... Nenechte se ale výzdobou odradit: pokud menu nevypadá jako očišlované fotoalbum, máte se na co těšit. Přesně jako v Huang He.

Žlutá řeka, jak by se název restaurantu Huang He dal přeložit, je jednou z nejstarších čínských restaurací u nás. V pražských Vršovicích ji první přistěhovalci z provincie Če-ťiang otevřeli v roce 1994, kdy v Česku existovalo podle neoficiálních statistik asi dvacet čínských podniků (zatímco dnes jich je přes čtyři sta). Záhy úplně zastínila slavnou Chinu, která sídlila ve Vodičkově ulici. Do Huang He se totiž pro jídlo jezdilo klidně i přes celé město.

Dnes už jsou v Praze Žluté řeky dvě. Pokud však vyžadujete co největší a nejautentičtější výběr, zajděte do té vysočanské. Zdejší kuchyně se totiž více zaměřuje právě na čínské zákazníky.

Na „činu“ je nejlepší chodit ve více lidech nebo alespoň s pořádným hladem. Usadí vás tu totiž kolem kulatého stolu s otáčivým středovým pultem se spoustou místiček a vy můžete donekonečna ochutnávat. Jídlo se podává na rozpálených kovových plátech, takže se nemusíte obávat, že by během neustálého putování kolem stolu vychladlo. Originální kuchařské postupy podle čínských tradic si můžete prohlédnout i na vlastní oči – kuchyně je zrakům hostů stále otevřena.

Na začátek si dopřejte pár drobností – polévku, závitky nebo výborný salát se záhadnými ingrediencemi, nad nimiž si budete dlouho lámat hlavu. Nad jeho složením přemýšlím při každé návštěvě i já, bohužel ho pokaždé sním dřív, než stihnou záživkovou hádanku rozluštit.

Výběr hlavního jídla vám dá napoprve nejspíš docela zabrat, kromě obvyklých druhů masa a ryb tu totiž nabízejí i jelení či srnčí, přirozeně v množství nejruznějších úprav. Připočítejte k tomu pestrrou škálu různě upravených nudlí či rýže a zjistíte, že sem se prostě budete muset vrátit. Tady konečně

přijdete na to, jak má chutnat kung pao, ale můžete tu vyzkoušet i méně známá jídla jako kalamáry s celerem, jelení maso na mandlích, grundle nebo zeleninu v octu. Mým tipem je hovězí na rozpálené plotýnce – fantastická směs šťavnatého hovězího a křehké zeleniny. Ať už tu okusíte cokoli, nic tu nechutná jako „hotovka“ z bistra na rohu.

Kromě toho, že tu čínští kuchaři vaří z těch nejlepších surovin (mražené maso či zeleninu byste tu hledali marně a spousta ingrediencí je překvapivě lokálních, třeba čínský špenát a houby se pěstují na speciálních farmách pro čínské restaurace v Česku), mají záviděníhodnou sbírku koření dovezeného přímo ze S-čchuanu. Ve woku se tu tak potkávají české potraviny s čínskými ingrediencemi – směsí badyánu, fenyklu, skořice, hřebíčku a pepře. Někdy je vše podpořeno ještě zázvorem a kardamomem a nechybí ani různé druhy čínských hub, jako například Jidášovo ucho, šitake či rosolovka stříbrná.

Chcete-li proniknout do tajů té pravé kuchyně země létajícího draka, Huang He vás o jejich kvalitách určitě přesvědčí.

Při správě portfolií podílových fondů pracují manažeři s různými druhy rizik. Již v úvodu je ovšem třeba zdůraznit, že riziko na finančních trzích nelze chápat pouze ve smyslu újmy, tedy významu, který u tohoto slova obvykle vyvstane na mysli jako první. Rizikem můžeme rozumět rovněž příležitost v podobě vyššího než očekávaného zhodnocení naší investice. Pro řízení rizik, která investoři běžně podstupují, a jejich eventuální zajištění se používá řada efektivních nástrojů.

Zajišťovací operace v podílových fondech

MĚNOVÉ RIZIKO

Měnové riziko je pojem, se kterým se setkal snad každý investor. Jedná se o druh rizika, nejistoty vyplývající ze změny měnových kurzů. Pro nás jako korunové investory jsou klíčové změny kurzů mezi korunou a ostatními důležitými měnami, ve kterých se nejčastěji obchodují rozšířené finanční instrumenty. Někdy se setkáme s názorem, že při investicích do volatilnějších (kolísavějších) instrumentů, například akcií, není vlastně nutné se o měnové kurzy příliš starat. Toto mínění vychází z faktu, že relativně efektivní měnové kurzy je obtížné systematicky předvídat a že o konečném výsledku vždy rozhodne vyšší volatilita koncového instrumentu (cena akcie). U českých investorů však tento argument příliš neobstojí. Žijeme v konvergující ekonomice s dobrou protiinflační politikou a v té se rychlejší ekonomický

růst promítá primárně v posilující měně. Jak vypadal výnos „volatnějších akcií“ v poslední dekádě, která pro ně byla jednou z nejméně úspěšných v celé historii? Záleží samozřejmě na měně, v níž výnos vyjádříme. Investor, který se o zajištění měnového rizika „nestaral“, skončil s průměrnou ztrátou 30,5 procenta. Naopak ten, který se o měnu zajímal a toto riziko si zajistil, získal 31,7 procenta.

Výše popsaná situace názorně dokládá, jak důležité je při investování myslet na měnové riziko a eliminovat ho. Což se samozřejmě ve fondech Investiční společnosti České spořitelny (ISČS) děje. Všechny fondy investující do světových akcií, které se standardně na trhu nabízejí, měnová rizika zajišťují. Ty, které investují do dluhopisů, snad ani není nutné zmiňovat – u nich je zajišťování měnového rizika samozřejmostí.

Text **Štěpán Mikolášek**, vedoucí
portfolio-manažer, ISČS
Foto I23RF

NÁSTROJE PRO ZAJIŠTĚNÍ MĚNOVÉHO RIZIKA – MĚNOVÉ SWAPY

Jedná se o kontrakty, ve kterých si fond dohodne směnu cizí měny za koruny dnes, za aktuální kurz, a zároveň je smluvna zpětná výměna této sumy do korun někdy v budoucnu, nejčastěji za několik týdnů. Jelikož se měnový kurz obou těchto transakcí ujedná hned na počátku operace, dojde tak k jeho zajištění a fond již není ohrožen budoucím vývojem měnového kurzu.

Cena zajišťovací operace je určena výhradně výší úrokových sazeb pro příslušné měny. Představme si ji jako půjčku cizí měny a zároveň poskytnutí protihodnoty v české koruně. Fond se tedy „vzdává“ možnosti operovat po příslušné období korunou, ale zároveň „nabývá“ možnost operovat cizí měnou. Náklad nebo výnos (!) pro fond je dán rozdílem úročení jednotlivých měn. To znamená, že v případě nízkého úročení amerického dolaru fond při této transakci vlastně „získává“, protože zpětná výměna ve swapu probíhá za příznivější kurz.

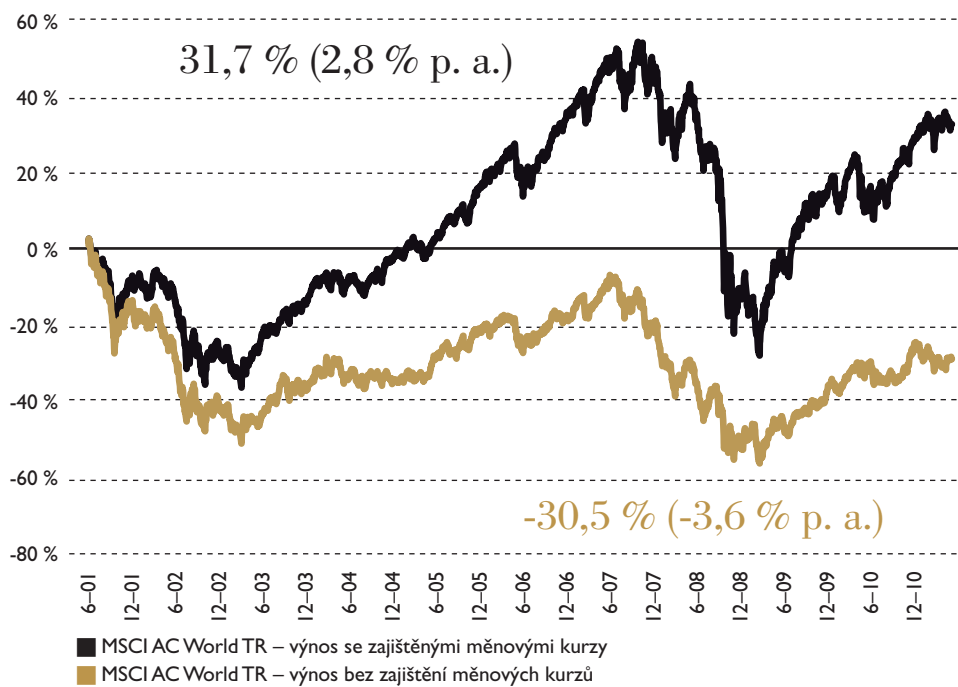
KREDITNÍ RIZIKO

Dalším rizikem, které může investování provázet, je riziko kreditní, kdy držitel dluhopisu neobdrží v plné výši a včas platby kuponů a jistiny. Pokud držitel dluhopisu (správce fondu) očekává, že riziko nesplacení je vyšší, než jak je aktuálně oceněno trhem, je samozřejmě nejjednodušším řešením jeho odprodeje. Problém však spočívá v tom, že v těchto případech se spekulace na takové riziko trhem rychle šíří, a okamžitý odprodeje dluhopisu se tak může investorovi prodražit. Může dojít ke snížení likvidity dluhopisového trhu a ochota jeho účastníků obchodovat ve velkých objemech a příznivých transakčních nákladech často klesne.

Poté přichází na řadu derivátový instrument CDS (Credit Default Swap), který převezme úlohu dluhopisového trhu. Objem obchodů i náklady obchodování pak zůstávají mnohem příznivější a obchodování se zúží na několik standardizovaných instrumentů. CDS je jakási forma pojistky, jejíž princip funguje takto: Fond drží dluhopis firemního emitenta, u něhož se obává zhoršení kreditní kvality. Díky nepříznivým podmínkám, které panují na dluhopisovém trhu, nelze tento cenný papír za rozumných podmínek odprodat. Správce fondu osloví důvěryhodnou protistranu a uzavře s ní CDS po dobu trvání závazku z dluhopisu. Fond pak platí pravidelné platby (vlastně pojistné), jejichž výše

Graf vývoje měnově zajištěné a nezajištěné investice

(p. a. = ročně)

se odvíjí od míry rizika. Často tak nastává situace, že vlastně používá výnosy z drženého dluhopisu a „přeposílá“ je do kontraktu CDS. V případě, že opravdu dojde k selhání příslušného firemního emitenta, protistrana z CDS vyplatí fondu plnou náhradu. Ve výsledku se tedy fond zcela zbavuje rizika, že dojde k problému při splácení příslušného dluhopisu, a jeho výnos vlastně vymění za jistotu tím, že věřitelskou pozici přebere například nějaká silná banka.

ÚROKOVÉ RIZIKO

Při investování do dluhopisů je nutné pečlivě sledovat další faktor, kterým je pohyb úrokových sazeb. Také na tomto poli existují užitečné derivátové nástroje, které manažerům fondů umožňují rychle a levně reagovat na změny v očekávání dalšího pohybu. Pokud manažer předpokládá, že dojde k poklesu sazeb, se kterým trh nepočítá, je výhodné prodloužit duraci (průměrnou dobu, za kterou investor získá příjmy z investice) dluhopisového fondu. Což lze uskutečnit přímým nákupem delších fixně úročených dluhopisů. Když naopak sazby rostou, je dobré úrokovou citlivost snižovat. Pokud manažer nechce nebo

nemůže nákupy a prodeje provádět přímo na trzích s dluhopisy, může použít takzvané úrokové swapy.

Jedná se o finanční instrument, ve kterém jedna strana směňuje pravidelně fixně úročené sazby za sazby pohyblivě úročené. To znamená, že pokud zvyšujeme citlivost na pohyb úrokových sazeb, platíme pohyblivé úroky a od protistrany je dostáváme fixní (předem smluvené). V opačném případě se pak obdobně zajistíme před růstem sazeb, tj. za fixní platby obdržíme pravidelně pohyblivé sazby – podle aktuální výše na trhu. Takový kontrakt lze sjednat na dobu od jednoho roku až třeba do třiceti let.

Nicméně úrokové swapy jsou rovněž hojně využívány pro vytvoření syntetického dluhopisu s proměnlivým kuponem. Pokud je na trhu k dispozici pouze dluhopis vybraného emitenta s fixním úročením, existuje možnost vytvořit z něj pomocí úrokového swapu dluhopis s úročením proměnlivým. Pro portfolio fondu to znamená, že je dobře chráněno před případným růstem bezrizikových úrokových sazeb a přitom může inkasovat nadvýnos spojený s kvalitou emitenta tohoto dluhopisu.

Při investování je důležité myslet na měnové riziko a eliminovat ho. Všechny fondy Investiční společnosti České spořitelny investující do světových akcií, které se standardně na trhu nabízejí, tato rizika zajišťují.

Objevy *pro krásu i úspěch*

Na stránkách Lady In už byla řeč o vynálezech, které především té něžnější polovině lidstva usnadňují život – jarní číslo představilo historii nejužitečnějších pomocníků v domácnosti. V tomto vydání bychom rádi navázali objevy a vynálezy, které nás ženy dělají dokonalejšími a krásnějšími... Některé z nich svoji novodobou historii začaly psát jen zcela nedávno, přesto si bez nich většina z nás nedokáže svůj život představit.

Text **Pavčina Zelníčková** Fotografie **Allphoto a I23RF**

PRO KRÁSNĚJŠÍ TVÁŘ

Snaha o vylepšení toho, co nám příroda nadělila, je stará jako lidstvo samo. Původně mělo líčení tváře především praktický význam, až od starověku začala převládat role estetická – v Egyptě si ženy (i muži) malovaly stíny kolem očí malachitovým práškem smíchaným s tukem, později charakteristickou černou z prachu tmavých nerostů. Řekyně a Římanky si potíraly rty červenými rostlinnými barvivy a bělobou bělily tváře, používaly pleťové masky a k vylepšení pokožky sloužila také koupel v oslím mléce.

V rané křesťanské Evropě měly vonné oleje své místo v liturgii, pomáhaly proti kožním a dalším nemocem a měly i význam společenský (bohatí raději parfém než mýdlo). Líčení však bylo církví hojně pranýřováno.

První řasenka byla vyrobena Eugenem Rimmelem v 19. století. V roce 1913 pak přišla na svět řasenka

s dodnes používanými ingrediencemi: směs vazelíny a černého uhelného prachu smíchaná v kompaktní tuhou hmotu, s malým štětečkem k nanášení.

Stejně tak nehty si ženy přizdobovaly již ve starověkém Egyptě, používaly hennu či kombinace různých obarvených tuků. Laky na nehty jsou datovány do roku 1917, kdy se objevuje první růžový lak v moderní podobě.

Také zmínky o používání rtěnky pro zvýraznění rtů jsou známy již z Mezopotámie před pěti tisíci lety, ale její současná podoba přichází až s rokem 1883. První komerční model byl vyroben ze směsi jeleního loje, vosku, červené barvy, bergamotového a mandlového oleje.

ZROZENÍ PARFÉMU

Vůně a pachy kdysi plnily výhradně funkční roli, byly nezbytné pro přežití: co nosu vonělo, bylo dobré. Dnes v nás vůně umějí evokovat vzpomínky, probudit emoce a zejména pro ženy jsou jakýmsi testerem přitažlivosti muže.

Starověcí Egypťané si z květin zhotovovali vonné esence, které sloužily jako balzamovací prostředky i první parfém. Řekové přidávali vonné esence i do vody, v níž se myli, a různé parfémové střídali podle ročních období i aktuální módy.

V Evropě se později staly střediskem výroby kosmetiky lékárny benediktinských klášterů. Ve 12. století byla ve Francii zhotovena první evropská destilovaná toaletní voda s levandulovou vůní (ostatně z francouzštiny pochází i samo slovo parfém – per fumum, tedy „skrz kouř“) a v 15. století se objevují voňavkáři či parfumérníci s jedinečnými recepty. Od 19. století se parfémové a toaletní vody

Řasenku, jak ji známe dnes, vyrobil v roce 1913 T. L. Williams, zakladatel společnosti Maybelline. První rtěnka se objevuje roku 1883.

Od 17. století se centrem výroby parfémů stává Paříž a dodnes udává hlavní tón celé Evropě.

Osobností, která trvale zařadila kalhotový kostým do šatníku moderní ženy, byla Coco Chanel. Její typický ženský model z roku 1926 – „malé černé“ – proslavila především herečka Audrey Hepburn.

začínají vyrábět ve velkém průmyslově, nově se objevují chemické organické látky.

DOKONALÝ ÚČES KORUNUJE ŽENU

O vlasy člověk pečuje odpradáвна, způsoby jejich úpravy odlišují různá historická období i společenské vrstvy.

V roce 1890 přišel majitel luxusního francouzského salonu Alexandre Godefroy s revolučním aparátem: prvním horkovzdušným vysoušečem vlasů. Vzhledem k jeho rozměrům se však zatím jednalo o účinně mechanické monstrum. První ruční vysoušeče se na trhu objevily na počátku dvacátých let 20. století, ale až objev bakelitu umožnil jejich skutečnou expanzi do soukromých koupelen.

S historií úpravy našeho vlasového porostu se pojí také vznik prvních žehliček na vlasy. V roce 1909 si Isaac K. Shero nechal patentovat rovnání vlasů pomocí dvou spojených vytápěných žehliček. Za svoji současnou podobu však vlasová žehlička vděčí až paní Bell Jennifer Shofield – od roku 1912 byl její princip postupně drobně vylepšován, ve svém základu však zůstal nezměněn.

V PÁNSKÉM STYLU

Můžeme hovořit o štěstí, že žijeme ve 20. století, kdy emancipace dostoupila svého vrcholu. Aby ženy potvrdily svůj status, přejímají už určitou dobu také něco z „mužského vzhledu“. Za takový symbol rovnoprávnosti tak můžeme považovat kalhoty a kalhotový kostým.

První kalhotový kostým navrhl v roce 1931 Marcel Rochas. Osobností, která jej trvale zařadila do šatníku moderní ženy, však byla Coco Chanel. Jako jedna z prvních našla odvahu nabídnout ženám kalhoty a další pánské prvky (včetně nakrátko ostříhaných vlasů), protože byla přesvědčena, že takový styl sluší každé ženě. Stal se typickým například pro Gretu Garbo či Marlene Dietrich. Pro ženy Coco navrhovala salonové kalhoty, které vycházely z pánských, se záševky v pase.

Yves Saint Laurent kostým ještě více oprostil od „dámských“ ozdob. Společenský kalhotový kostým v jeho pojetí, s dvouřadovým sakem, umožnil ženám pocit rovnoprávnosti, ale zároveň vrcholné elegance a smyslnosti. Manažerský styl pak dal kalhotovému kostýmu Giorgio Armani.

KOKTEJLKY A „MALÉ ČERNÉ“, SMYSLNÝ SYMBOL ŽENSKOSTI

Ještě jednou na scéně Coco Chanel, tentokrát však

s výsostně ženským modelem. V roce 1926 navrhla svoje první „malé černé“ – jednoduché krátké černé šaty ke všem příležitostem, doplněné jen perlovým náhrdelníkem, jež se staly symbolem pařížské elegance.

Koncem čtyřicátých let přišel módní dům Dior se svým vlastním návrhem černých šatů. Na model Diorama z roku 1948 spotřeboval skoro sedmadvacet metrů černého lněného krepu. Dior byl údajně také první, kdo pro tento styl použil pojmenování „koktejlkové šaty“ – byly určeny na odpolední společenská setkání s pitím koktejlů. Koktejlky se staly univerzálním společenským oděvem na denní i večerní nošení, a to bez složitého převlékání – odpoledne byly doplněny kabátkem či bolerkem a pro večerní posezení stačilo svršek odložit.

V malých černých zahájila svoji pěveckou kariéru Edith Piaf, později je vyznávaly také Brigitte Bardot či Jacqueline Kennedy, čímž se z nich stal celosvětový hit. Nejvíce však tyto zřejmě nejproslulejší šaty 20. století proslavila Audrey Hepburn. Za nedostihněný černý model ze Snídaně u Tiffanyho nabídl v londýnské aukci v roce 2006 anonymní dražitel neuvěřitelných 467 200 liber! Během let se koktejlky a malé černé proměňovaly ve stylech doby a ani dnes nechybějí v žádné módní kolekci.

STARÉ DOBRÉ „SILONKY“

Historie punčoch má pět tisícileté kořeny – asi tak stará je pletená punčocha nalezená v jednom dívčím hrobě v Egyptě. Následovaly bavlněné, ze zvířecí srsti a později hedvábné, které byly v oblibě až do 20. století. Se zkracováním sukní se v roce 1925 objevily také punčochy z viskózy. Skutečný boom však nastal s vývojem tenkého nylonového vlákna v laboratořích americké firmy DuPont. První nylonky zaplavily americký trh 15. května 1940 a hned po prvních šesti hodinách od uvedení se jich prodalo na 50 tisíc párů!

V Evropě mezitím válka se svým nedostatkem všeho kromě zbraní na čas ženské nohy z nutnosti opět odhalila. V tu dobu už ale Češi vyrobili svůj vlastní umělý materiál – silon. V roce 1941 jej v Baťově výzkumném ústavu ve Zlíně vyvinul Otto Wichterle.

Výrazným průlomem pak byl v šedesátých letech objev lycry – punčochy s její příměsí nohu dokonale elasticky obtáhly zcela beze švů. Zatím poslední novinkou na trh pod jménem AirStocking japonský vynálezce a chemik Jošiumi Hamada. Kudypak se bude vývoj ubírat dál?

Kalhotový kostým je symbolem emancipace, ale zároveň i vrcholné elegance a smyslnosti.

Alpský resort & spa
Übergossene Alm je rájem
nejen pro všechny, kdo
zatouží po odpočinku v jeho
království vitality, ale i ideálním
výhodiskem pro nejrůznější
sportovní aktivity.

Oživlá alpská legenda

Král salcburských hor Hochkönig je tak trochu nevyzpytatelný velikán. Příchozím se pompézně ukazuje ve vši kráse a jasů, často se však nečekaně zahalí a nechá pozemšťany stát v mlze a čekat na jeho přízeň. Štědrost malebné přírody opředené legendami se vine loukami a lesy hluboko pod jeho štíty až do míst, kterým tu říkají „království vitality“.

Text **Petra Doležalová**
Fotografie **Petra Doležalová a Libor Špaček**

Je chladné ráno, když plaveme ve vyhříváném přírodním jezírku s lekníny u hotelu Übergossene Alm. Nad údolím se vznášejí ploutve mlhy a do ticha bublá malý vodopád přinášející pramenitou vodu z hor. Kdysi tu bývaly selské pozemky a podle legendy se tady koupaly v mléce a podmáslí krásné a prostopáše salašnice. Majitel hotelu Wolfgang Burgschweiger dávný příběh zčásti oživil a na ploše téměř 1 700 čtverečních metrů vystavěl velkorysý wellness areál se speciálním rozmazlovacím programem. Kromě řady exotických i domácích kúr nechybějí ani procedury s použitím alpských bylin, podmáslí a medu. Koupele z podmáslí jsou prý pro pleť ještě blahodárnější než lázeň v oslím mléce, již si kdysi dopřávala sama Kleopatra. Tím však výčet požitků zdaleka nekončí. Šéfkuchař denně kouzlu hostům na talíře salcburské i jiné speciality, připravované samozřejmě v první řadě z místních zdrojů. Ke všem těmto dobrotám jsou podávána nejlepší vína z dobře vybaveného sklípku.

Hýřivou minulost připomíná i architektura, nástěnné malby, ale také jména jednotlivých místností. I navzdory této mytické inscenaci lázeňského areálu se nejedná o umělý alpský „wellness disneyland“, ale o svět odpočinku, který spojuje pohodu a iluzi ve zcela nové formě. Z bazénů, vířivky i odpočíváren náležejících k areálu parních lázní a saun se nabízejí výhledy na alpské štíty a zelené louky. Největší pozornost však přitahuje kamenná věž Hochkönig. Ta jako magnet táhne i nás, a tak se vydáváme na cestu pod její úpatí.

ZVĚDAVÉ KRÁVY A SVIŠTÍ NORA

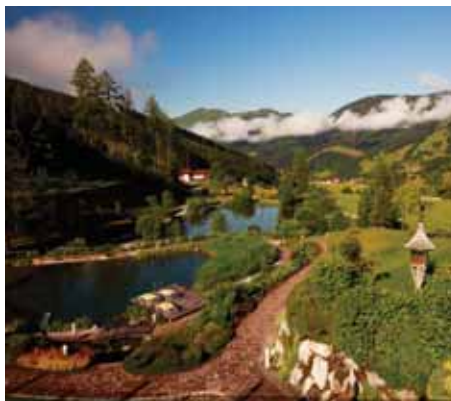
Poslední chomáč mlhy se rozplynul právě ve chvíli, kdy vyrážíme od nedaleké chaty Arthaus v nadmořské výšce 1 500 metrů. Cesta vede mezi rozkvetlými loukami, kde se pasou stáda krav. Na turisty jsou zvyklé a strach nejde ani z největších býků. Zvířata jsou tak zvědavá, že si klidně přijdou prohlédnout pocestné odpočívající na lavičce nad strání. Mladý pár vykřikne úlekem, když jedno z nich nastrčí hlavu nečekaně mezi ně. Stoupáme dál k chatě Erichhutte. Z pastvin Rieding Alm se otevírá krásný výhled do údolí a k Vysokým Taurám. Ve dvou tisících metrech nad mořem se před námi zjevuje Taghaube, což je podle průvodce koleno trůnicího veličenstva. Směrem k jeho tělu se prudce láme, zatímco na jihu klouže coby prostorná louka směrem do údolí.

Cesta až k samotným královým očím vede téměř pět hodin, a čím výše se stoupá, tím je neschůdnější. Červenobílá značení září jako majáky z kamenných stěn. Finální ferrata tvořená hliníkovým žebříkem a malým hliněným můstkem končí a v celé kráse se nám zjevuje Matrashaus, sídlo hory Hochkönig.

Zatímco se na zpáteční cestě kocháme výhledem z Erichhutte, zahlédneme po louce pelášit sviště, kteří tady vysoko v horách žijí. Tohoto tvora proslavil v devadesátých letech kultovní film Na hromnice o den více (doslovný překlad německé verze filmu je A denně zdraví svišť) o člověku, který stále dokola prožívá jeden a ten samý den. Jde sice o komedii, ale s podtextem: člověk už dávno není pánem svého času. „Dovolená je jednou z mála příležitostí, jak z tohoto stereotypu vybočit. Ovšem jen tehdy, pokud se nestává každoroční rutinou, ale přináší nové zkušenosti,“ zdůrazňuje hoteliér, který má tento film ve zvláštní oblibě. A tak mezi netradičními atrakcemi pro hosty vybudoval například jakousi „svišť noru“ pojmenovanou jako síň Alpienne pro všechny, kdo chtějí zapomenout na čas. Část prostor je vložena dřevem limby a nabízí výlučné prožitky z domova svišťů: bylinkové peelinky, zábaly či třeba koupele s třezalkou a arnikou.

BEZSTAROSTNÁ JÍZDA

Svět pod horským masivem Hochkönig je opravdovým sportovním eldorádem, které uspokojí

Kdysi se tu podle pověsti koupały švarné salašnice ve smetaně, dnes se hosté oddávají blahodárným terapiím a vodním radovánkám.

Cestou do hor narazíte na stáda krav, které si pocestné rády zblízka prohlédnou.

TOP RELAX

Pohoří Hochkönig působí magicky i na méně zdatné turisty. Pohled na něj je žene výš a výš...

U chaty Erichhutte si můžete vychutnat pohled na údolí i kopce třeba u talíře místních dobrot.

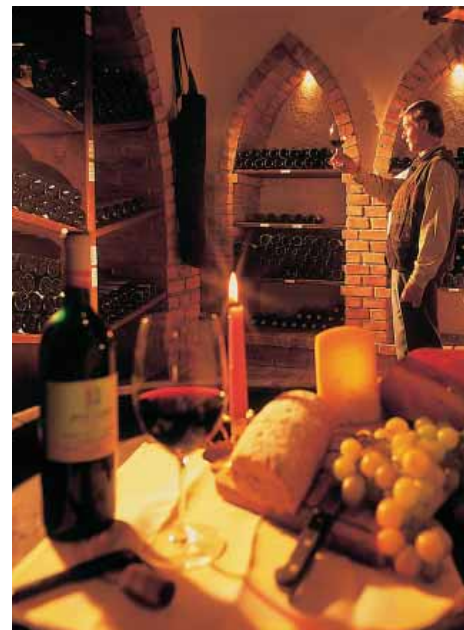
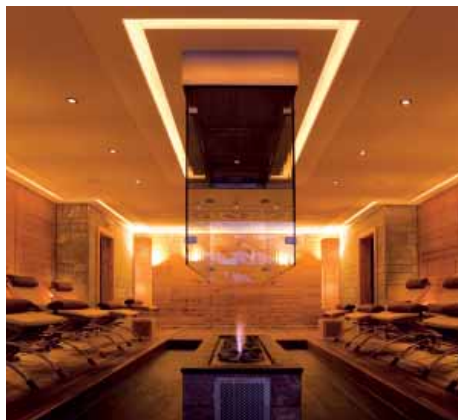

Podmáslí, med a alpské bylinky jsou v kurzu místních procedur.

V dokonale vybaveném sklípku uchovává majitel hotelu kvalitní vína z neznámějších rakouských oblastí.

V areálu saun a parních lázní najdete i místnost, kde se programově odpočívá.

Navzdory mytické inscenaci lázeňského areálu se nejedná o umělý „wellness disneyland“, ale o svět odpočinku, který spojuje pohodu a iluzi ve zcela nové formě. Z bazénů, parních lázní a saun se nabízejí výhledy na alpské štíty a zelené louky.

Sezona nekončí

Je jedno, zda si oblast pod Hochköniigem vyberete na podzim, v zimě nebo v létě, kombinaci odpočinku i sportování tady můžete namíchat po celý rok. Najdete tady i nejkrásnější část pět tisíc kilometrů dlouhé evropské dálkové turistické stezky Via Alpina. Vede napříč Alpami a prochází osmi zeměmi.

V létě a na podzim lákají především turistické túry a horské procházky. Übergossene Alm obklopují ze všech stran impozantní vrcholy a malebné alpské pastviny. K nejzajímavějším cílům patří výstup na vrchol Hundstein, který je se svými 2 117 metry nejvyšší

travnatou horou v Evropě. Tomu, kdo vystoupá na Hochköniig do 2 941 metrů, se otevře dech beroucí výhled na sněhová pole Grossglockneru, Grossvenedigeru, Kitzsteinhornu, Dachsteinu a Loferské hory.

Recept na ochutnávku alpských

i ty nejnáročnější. Na jedné straně uvidíte věčným sněhem pokrytou plochu – Übergossene Alm – a na druhé straně zelené lesy a pastviny. Přímo před hotelem Alpine Resort & Spa Übergossene Alm začínají sjezdovky, které jsou propojeny s lyžařským světem Sportwelt Amadé. V létě je celá oblast ideálním východiskem horských túr a výletů na kolech. Příznivci golfu si zase vychutnají krásné fairwaye na blízkém golfovém hřišti Urslautal, vzdáleném půl hodiny od hotelu. Jeho driving range dlouhá 270 metrů patří mezi nejkrásnější v Rakousku. A pokud jste ještě nezačali hrát, můžete se přihlásit do golfové akademie pod vedením Keitha Prestona.

Netradiční, až kultovní zážitek a způsob, jak poznat okolní kopce, nabízí místní garáž. Harley Davidson Sportster Hugger 883 promění celodenní výlet nejednoho z hostů ve splněný sen. A s tím se tady rozhodně počítá. Dokonce vám v ceně pronájmu půjčí i helmu, koženou bundu a ledvinový pás.

PODMÁSLÍ HŘÍCHEM

Legenda o zalité louce Übergossene Alm vypráví, že uprostřed nádherných lesů a luk se nacházely

salaše a v nich žily bohaté salašnice, které na horách vedly prostopášný život. Kravám pověsily stříbrné zvonce na krk a býkům pozlatily rohy. Jedly jen ty nejlepší dobroty, ze Salcburku si nechaly vozit víno v sudech a hostily veselé myslivce a čerty, se kterými po celé dny tancovaly a zpívaly. Nic jim nebylo svaté. Koupaly se v mléce, házely po sobě máslem a cesty ke svým salaším dláždily bochníky nejlepšího sýra. Zkrátka ničeho si nevážily. Jednoho dne přišel k salaši dlouhou cestou unavený pocestný a prosil o nocleh, ale salašnice ho poslaly k čertu. Jakmile pocestný zmizel, začal foukat silný vítr a vypukla bouře. Sníh a led navzdý pohřbil hřišnice i s jejich salašemi. Čerti se však s obrovským křikem dostali ven dírami ve skalní stěně. Nevěříte-li, podívejte se nahoru k Hochköniigu – čertí díry jsou tam pořád vidět.

I dnes tady najdete veselé a svěží salašnice, které se ale mezitím umravnilly a staly se způsobnými ženami. Kdo hledá střechu nad hlavou, k čertu poslán nebude. Přejďte tedy a užijte si tu, jezte a pijte, co hrdlo ráčí. A doma vyprávějte, že Übergossene Alm je místem, kde už se člověk nemusí bát bouřky, blesku ani povodní. To už má městečko dávno za sebou.

dobrot, při které nejspíš nepřiberete, nabízí zase Salcburská stezka alpskými pastvinami. Jejich 350 kilometrů vede regionem Pongau. Okusíte místní čerstvé sýry, tvaroh, jogurt a samozřejmě vyhlášený špek. Jak dlouhou trasu si vyberete, záleží jen na vás.

V zimě se zelené louky promění v lyžařský ráj, kde sjezdovky začínají přímo přede dveřmi hotelu. Zimní lyžařská oblast Hochköniigs Winterreich se svými středisky Maria Alm, Dienten a Mühlbach leží uprostřed největšího rakouského regionu Sportwelt Amadé. Lyžovat můžete téměř s jistotou od prosince

do dubna na více než 150 kilometrech upravených sjezdovek. Na příznivce běžeckého lyžování čeká celkem čtyřicet kilometrů upravených tras. Můžete si ale také vybrat putování na sněžnicích nebo se romanticky svěřt v kočáru taženém koňmi.

Sezonní menu

Text **Pavlaína Zelníčková** Fotografie **archiv**

Náhoda přeje připraveným

Léto už je pryč a za dveřmi číhá podzimní nostalgie. Jak tedy co nejlépe odolat ponurému počasí a brzkým zimním večerům? Pomůže vám náhoda. V tomto případě jde však o Náhodu s velkým „N“ – seznamovací agenturu, která ovšem nehodlá lidi jen navzájem „dohazovat“, ale míří o hodně dál. Součástí koncepce této netradiční seznamky je také práce na osobním rozvoji klienta formou poradny a koučinku. V Náhodě se tak můžete seznámit nejen se svým životním partnerem, ale také sami se sebou. K tomu vám budou k ruce odborníci z oblasti psychologie, dietologie, trenéři, vizážisté a stylisté. A nejbližší příležitost, jak pomoci náhodě? Na seminářích 19. října a 9. listopadu v prostorách agentury v Korunní ulici v Praze 3, kde společně s profesionální vizážistkou odhalíte „tajemství podzemního líčení“. Jen pár figlů a budete zářit, jako kdyby léto nikdy neskončilo!

www.nahoda.com

Můj makléř

Makléřská společnost brokerjet České spořitelny spustila počátkem léta novou službu „Můj makléř“. I soukromé investorky a investoři tak mohou požívat výsad prvotřídního servisu a informací jako velcí správci majetku a obchodovat na kapitálových trzích prostřednictvím osobního makléře. Ten se stává prodlouženou rukou klienta: získává pro něj a hodnotí obchodní informace, osobně jej informuje o zajímavých investičních příležitostech nebo je konkrétně vyhledá na základě klientova přání. Investoři tak

získají profesionální servis v zázemí silné finanční skupiny České spořitelny, založený na analýzách jak samotné banky, tak i celé mateřské skupiny Erste. Prostřednictvím makléře mohou obchodovat akcie, dluhopisy, komodity, ETF fondy, investiční certifikáty, měny a podobně. Cílem nové služby je vytvořit pevný a dlouhodobý vztah založený na vzájemné důvěře a osobním přístupu, kdy každý klient zná svého makléře a samozřejmě naopak. Svoje plánované obchody můžete konzultovat telefonicky a případně realizovat online prostřednictvím internetu.

www.brokerjet.cz/mujmakler

Historie českých bankovních ústavů

Pavel Juřík spojil svoji profesi – bankovníctví – se svou celoživotní láskou k historii a vytvořil skvostnou publikaci. Čtivý text přináší dějiny bankovníctví u nás včetně mnoha pro laiky i odborníky neznámých informací. Kniha vychází k 260. výročí založení první banky na našem území, Královské privilegované úvěrní banky v Brně, ale vypráví i o vzniku první pražské zastavárny, tzv. Schwarzenberské banky, prvních spořitelny a akciových či zemských bank a o rozvoji peněžnictví v habsburské monarchii, Československu a ČR až do současnosti. Vedle historie bankovníctví si můžete počíst i o tom, jak se vyvíjely hlavní bankovní služby a technologie (mj. trezory, platební karty). Text provází na dvě stovky fotografií, zčásti unikátních. Jsou na nich zachyceni bankéři, ale i interiéry a exteriéry bank u nás i v Rakousku, takže na své si přijdou i zájemci o dobovou architekturu.

Pavel Juřík: *Historie bank a spořitelny v Čechách a na Moravě*. Libri, červen 2011, Praha

Nový design poboček ČS Premier

V dubnu letošního roku byla veřejnosti představena nová tvář první z redesignovaných poboček zajišťujících nadstandardní bankovníctví České spořitelny Premier v budově Trianon v Praze 4. Ostravská pobočka Premier pak zahájila svůj provoz 1. srpna. A na přelomu roku by měly být dokončeny úpravy interiérů také v dalších stávajících, ale i zcela nových provozech, včetně plánovaného rozšíření BackOffice do nových prostor. V září a říjnu proběhne realizace rekonstrukce interiérů i exteriérů pobočky Premier v centru Prahy v jižním křídle 1. patra paláce Rytířská 29. Její součástí bude i stávající oddělení EXPAT Centra, které bylo do tohoto segmentu služeb integrováno. Služby pobočky Premier v Rytířské budete moci využít již od listopadu. Design interiérů a standardy poboček České spořitelny Premier, na nichž se podílí také členka Dámského investičního klubu Ing. arch. Gabriela Kaprálová, jsou obecně koncipovány v souladu s poskytovanými službami pro nejnáročnější klientelu České spořitelny.

13. Dny designu v Praze
www.designblok.cz
nábytek, světla, doplňky
+ Designblok Dreft Fashion Week

Designblok '11

4. – 9. 10. 11

des-ignblok '11

Designblok 2011

Zpráva pro všechny milovnice designu a módy: blíží se každoroční mezinárodní podzimní přehlídka Designblok! Jedna z největších kulturních událostí roku, již tradičně zaštitěná podporou České spořitelny, zachvátí Prahu od 4. do 9. října. Letošní dny designu, jejichž tématem je MĚSTO, budou opět probíhat ve třech základních zónách Prahy, již tradičně spojených s designem – v Holešovicích, Karlíně a na Starém i Novém Městě. Nově byla vybrána i místa pro tzv. superstudia, kam bude soustředěn doprovodný program včetně přehlídky designérů, designérských studií, škol a projektu Crème de la crème. První, zaměřené především na interiér, se odehraje v nové kancelářské budově Futurama v Karlíně, druhým bude Šporkovský palác v Hyberské ulici. Hlavní zahraniční hvězdou se stane designérské duo z Londýna Edward Barber a Jay Osgerby, kteří působí na pomezí průmyslového a nábytkového designu a architektury. Premiérově bude představen Design Dreft Fashion Week splňující náročné parametry světové úrovně. Dny designu vyvrcholí v neděli 9. října ve Smetanově síni Obecního domu, kdy bude během slavnostního „galavečera“ prezentován průřez špičkovou českou i světovou módou. Zajímáte-li se o dění ve světě designu, sledujte denní zpravodajství na portálu www.designguide.cz.

Kulturní tipy

V roce 2003 se Magdalena Kožená stala Rytířem řádu umění a literatury Francouzské republiky.

Magdalena Kožená v Národním

Brněnská rodačka Magdalena Kožená patří k nejvyhledávanějším pěvkyním současnosti, což vedle exkluzivní smlouvy s nahrávací společností Deutsche Grammophon potvrzuje i řada prestižních ocenění. Je pravidelným hostem předních světových operních i koncertních pódíí. Její operní angažmá a recitály znějí od Londýna přes Paříž, Vídeň či Berlín až po Tokio či newyorskou Carnegie Hall. V roce 2003 se tato diva – mimochodem dnes již dvojnásobná matka – stala Rytířem řádu umění a literatury Francouzské republiky. Magdalena Kožená vystoupí 19. a 21. října v Národním divadle. Program koncertu je sestaven z operních a oratorních árií velikánů barokní hudby, italského mistra Antonia Vivaldiho (zazní ukázky z jeho oper Orlando furioso, Farnace a Griselda) a z díla německého génia Georga Friedricha Händela, jehož umění budou reprezentovat čísla z opery Ariodante a z oratoria Joshua. Pěvkyni doprovodí uznávaný orchestr specializující se na interpretaci barokní hudby Collegium 1704 pod vedením dirigenta Andrea Marcona.

19. a 21. října, Národní divadlo, Praha

Hlavním lákadlem představení je mezinárodní obsazení předních sólistů a mimořádně početný operní sbor a symfonický orchestr.

Nabucco Monumental Opera

Giusseppe Verdi zhudebnil biblický námět ze Starého zákona: Babyloňané pod vedením krále Nabuchodonozora vtrhnou do Jeruzaléma, zničí Šalamounův chrám a židovský národ odvedou do zajetí. Bůh Židů Jehova však sešle na krále šílenství a ten, uznávající svou vinu, vrátí Židům svobodu. Síla Verdiho díla spočívá zejména v působivých masových scénách a sborových výstupech. Sbor Židů v závěru třetího dějství, který se v době vzniku opery stal vyjádřením touhy po nezávislosti a osvobození nejen italského národa, dodnes uchvacuje nejednoho posluchače. Projekt Nabucco Monumental Opera, který si můžete vychutnat pouze jedenkrát – 2. listopadu v Českých Budějovicích –, se od ostatních nastudování liší. Má jít o velkolepou podívanou na velkoryse pojaté scéně (o šířce 35 metrů a s integrovaným orchestřištěm). Hlavním lákadlem je mezinárodní obsazení předních sólistů, mimořádně početný operní sbor a symfonický orchestr. Světovost projektu podtrhují speciální pódiové a scénické prvky včetně pyrotechnických efektů a velkoplošné projekce.

2. listopadu, Budvar Aréna, České Budějovice

Slovenská Carmen v Kalichu

Poslední dva říjnové dny hostí Divadlo Kalich jedinečnou taneční show Carmen v podání Slovenského divadla tance pod režijním i choreografickým vedením Jána Ďurovčíka. Jeho Carmen je adaptací baletu Rodiona Ščedrina, který z úspěšné Bizetovy opery udělal hudební selekci a připravil ji pro baletní prkna. Ďurovčík, jenž je i autorem libreta, posouvá toto téma ještě dál. Příběh temperamentní a nespoutané andalusky cikánky Carmen a mladého vojáka Josého zasazuje do neurčitěho času i prostoru. Scénografie je velice jednoduchá, čímž však poskytuje prostor pro netradiční choreografie, které místy berou dech. A tak se před námi novým způsobem zhmotňuje vztah mezi zamilovaným mužem, který pro lásku udělá cokoli, a ženou, která je sice navenek přitažlivá a čistá, ale uvnitř vypočítavá a chladná.

30. a 31. října, Divadlo Kalich, Praha I

Text **Pavlna Zelníčková** Fotografie archiv

Minerály Brno

Žena a šperk patří odjakživa k sobě. Ruku na srdce: která z nás odmítne nový prsten či náhrdelník? Ať už tedy hledáte inspiraci pro svého partnera na atraktivní dárek, nebo se jen toužíte podívat na „blýskavé kamínky“, nevynechtejte podzemní mezinárodní prodejní výstavu minerálů, fosilií, šperků a přírodnin Minerály Brno, která pořádá již svůj 26. ročník. Můžete zde obdivovat či rovnou koupit opracované kameny, šperky, ale třeba i dekorační předměty a bytové doplňky od 120 tuzemských i zahraničních vystavovatelů. A to za nejnižší ceny přímo od výrobců, dovozců nebo sběratelů. Letošním hlavním tématem doprovodného programu budou acháty. Máte také možnost na vlastní oči spatřit ukázky neznámějšího baltského jantaru a další exponáty z Čech, Sicílie, Rumunska, Madagaskaru nebo Dominikánské republiky a svoji kolekci šperků představí módní návrhářka Blanka Matragi. A pozor: hlavní cenou v soutěži v rámci doprovodného programu je diamant! Proč tedy váhat?

19. a 20. listopadu, BVV, Brno

Opracované kameny, šperky, dekorační předměty a bytové doplňky od 120 tuzemských i zahraničních vystavovatelů si můžete rovnou koupit.

Osm milionů prodaných nosičů a sto týdnů mezi nejhranějšími nahrávkami pasují Bartoli na nejprodávanejší klasickou umělkyni současnosti.

Cecilia Bartoli: Sacrificium

Přes dvacet let patří Cecilia Bartoli mezi absolutní světovou špičku na poli klasické hudby. Každá její nová operní role, koncert či nahrávka jsou očekávány s velkou zvědavostí a napětím. Výjimečný počet osmi milionů prodaných nosičů, sto týdnů mezi nejhranějšími nahrávkami a nespočet prestižních ocenění pasují Bartoli na nejprodávanejší klasickou umělkyni současnosti. I díky tomu se jí podařilo formou různých mezinárodních projektů zpomalizovat mnoho neznámých a opomíjených skladatelů a jejich dávno zapomenutá díla. A letos se konečně dočkala i Praha: po červnovém vystoupení s novým projektem Vivaldiho cesty od Benátek po Versailles přiváží Bartoli do Prahy opět úspěšné dílo Sacrificium. Představení odkrývá neobyčejný barokní svět kastrátů, jako byli Farinelli a Caffarelli, a nádhernou hudbu, kterou inspirovali. Jejich příběh krásy, půvabu, kontroverze a krutosti můžete v podání slavné mezzosopranistky a italského souboru hráčů na dobové nástroje Il Giardino Armonico slyšet v říjnu v Dvořákově síni pražského Rudolfinu.

16. října, Rudolfinum, Praha

Krása motýlích křídel

Krásu a rozmanitost motýlích křídel fascinuje lidstvo od nepaměti. Motýli se stali symbolem křehkosti a zranitelnosti, ale i volnosti a přírodní harmonie. Inspirují umělce, jsou součástí pohádkového světa i předmětem vědeckých výzkumů. Připravovaná výstava v nové budově Národního muzea vás přenesou do rozmanitého motýlího světa, jenž vás okouzlí nejen pestrostí barev. Poznáte život motýlů a jejich roli ve vývoji ekosystémů. Výstava se zaměří také na problémy vymírání motýlích společenstev a jejich ochranu, nebudou chybět technologické novinky související s těmito zástupci hmyzí říše. Z výstavy si však neodnesete jen „suchá“ fakta. Jedním z exponátů je i vítězná fotografie soutěže americké nadace The International Photography Awards od autora Petra Jana Jurečky. Budete si také moci prohlédnout výtvarná díla a dokonale autentické vědecké ilustrace, poslechnout ukázky hudební tvorby rozmanitých žánrů a přečíst poetické verše inspirované motýly, jež vás alespoň na chvíli přenesou z našeho hektického světa do náruče přírody.

Do 31. října, Národní muzeum, Praha

V rytmu s Dagmar Spain

Patříte mezi milovnice pohybu a tance? V Kulturním centru Vltavská máte každý čtvrtek možnost rozproudit svoji krev v kurzu moderního tance. Dagmar Spain, která tyto lekce vede, klade důraz na základní principy moderního tance: tělo, tvar, prostor a úsilí. Naučíte se spoléhat na své tělo a plně ho využívat. Lektorčino vnímání pohybu je ovlivněno pilates, reiki a prvky tanga, Dagmar v lekcích představí i něco ze své vlastní choreografie. Choreografka, tanečnice a herečka Dagmar Spain získala taneční vzdělání ve Frankfurtu a v New Yorku. Vystupovala s nejrůznějšími skupinami a tanečnicka a v roce 2000 založila společnost Dance Imprints. Její představení měli možnost vidět diváci na mnoha uznávaných scénách po celém světě. V New Yorku vyučovala moderní tanec na několika školách, zahrála si ve filmu a divadle. V Praze pak rozšířila své herecké zkušenosti o účinkování v devíti studentských filmech produkováných pražskou FAMU. Její pojetí moderního tance můžete ve Vltavské zdarma posoudit na ukázkové hodině 6. října.

Cykklus lekcí každý čtvrtek od 13. října 2011 do 12. ledna 2012, Kulturní centrum Vltavská, Praha 7

Země střední a východní Evropy zavedly po transformaci ekonomik tvrdá opatření, aby nastartovaly růst. Je na čase, aby si i ostatní evropské státy uvědomily, že je třeba přizpůsobit výdaje možnostem, říká členka představenstva a ředitelka investičního úseku Asset Managementu Slovenské spořitelny **Karin Uličná**.

Text **František Mašek**, autor je redaktorem **Hospodářských novin** Fotografie **Samuel Vanko**

Udělejme vše pro uklidnění trhů

Kterou část své profesní kariéry považujete za nejzajímavější?

Určitě desetileté působení v Asset Managementu Slovenské spořitelny. Mohla jsem se podílet na jeho budování od samého začátku, je vlastně mým „dítětem“. Společnost vznikla v roce 2001, v době poměrně vysokých úrokových sazeb a dozrívající technologické bubliny. Načasování bylo výborné. Podmínky na trhu nám přály až do roku 2005, kdy začala v prostředí velmi nízkých úrokových sazeb sílit konkurence jiných investičních produktů, zejména strukturovaných depozit. Pak se roztočila spirála událostí, které během roku 2008 vyústily v krizi, jejíž důsledky pociťujeme dodnes.

Co je pro vás v současnosti největší výzvou?

Vyrovnat se s konkurencí jiných produktů, zejména termínovaných vkladů, jejichž úroky jsou na Slovensku vysoké a neodrážejí reálný vývoj na trzích. Některé banky dotují výnosy depozit s cílem získat zdroje od klientů. Ty při rozhodování, kam vložit peníze, často splete srovnávání historické výkonnosti fondů s aktuálními úroky depozit. Vzhledem k extrémní mediální masáži ohledně aktuální situace na trzích se bojí investovat i do konzervativních fondů peněžního trhu.

Co pro slovenskou ekonomiku znamená přechod z koruny na euro?

Slovenská ekonomika je otevřená a zaměřená proexportně. Jsme tedy závislí na zahraničních investicích, pro něž je klíčová stabilita měny. Euro jsme přijali v době, kdy vypukla krize, což nás ochránilo před pohyby kurzu koruny vůči světovým měnám. Zafixování kurzu slovenské koruny na poměrně silné úrovni bylo výhodné pro domácnosti, jejichž kupní síla vzrostla. V našem průmyslu ale dominují exportéři, jejichž výroba je vysoce dovozně náročná. Negativní dopad silnější koruny k euru tak kompenzovaly nižší náklady na výrobní vstupy – například na dovážené komodity nebo investiční celky pro nové či modernizované

výrobní linky. Pro ekonomický cyklus Slovenska byla naštěstí výše úrokových sazeb v eurozóně od přijetí eura do současnosti dobře nastavena. Ztratili jsme nástroj konvergence ekonomiky směrem k úrovni evropských ekonomik prostřednictvím zhodnocení měny a možnost uskutečňovat vlastní měnovou a úrokovou politiku. Myslím si ale, že pro naši malou ekonomiku je euro přece jen lepší alternativa.

Jak hodnotíte pomoc členů EMU zadluženým státům, jako je třeba Řecko?

Každá evropská země, která se podílela či podílí na pomoci Řecku, si dokáže představit lepší využití těchto peněz pro vlastní potřeby. Tato pomoc v rámci nových celoevropských mechanismů však není jen věcí solidarity, ale představuje také existenční řešení pro Evropu a signál pro finanční trhy. Evropské země musejí udělat vše pro uklidnění trhů, překlenující problém financování problematických zemí a s cílem dlouhodobě udržitelného efektu zároveň okamžitě začít pracovat na domácích úkolech. Slovensko se nepodílelo na prvním balíku pomoci pro Řecko, do druhého se již ale zapojilo.

Země střední a východní Evropy zavedly po transformaci ekonomik tvrdá opatření, aby nastartovaly růst. Je na čase, aby si i ostatní evropské státy uvědomily, že je třeba přizpůsobit výdaje možnostem.

Změnila krize v roce 2008 vztah slovenských investorů k rizikovým investicím?

Riziková averze slovenských investorů určitě vzrostla, nemyslím si ale, že by důvodem bylo to, že lidé již dokážou posoudit riziko. Investoři posuzují bezpečné investice jako rizikové, byť tomu tak není (třeba nyní peněžní fondy), a naopak stále investují do rizikových nástrojů, protože nedokážou míru rizika odhodnotit. Naše odvětví platí daň za transparentnost. Všechny informace se odrazí v aktuální ceně podílových listů fondů (od začátku roku do konce června zaznamenal slovenský trh kolektivního investování záporné čisté prodeje za více než 87 milionů eur). Naše fondy

mají v rámci investičního procesu integrované řízení rizika. Nerealizují tedy žádné investice, jejichž riziko neodpovídá příslušnému typu fondu. Klienti ale obecně podléhají určitým psychologickým náladám. Při analýze objemů čistých prodejů v našich fondech a vývoji hodnoty jejich podílu jsme zjistili, že největší objemy prodejů měly po obdobích vysokých růstů a největší výprodeje po obdobích poklesů. Tedy vždy v nesprávný moment. To se asi dlouhodobě nezmění, a to na celém trhu.

Je pro Asset Management Slovenské spořitelny zajímavý český kapitálový trh?

Výnosy slovenských dluhopisů byly dlouhodobě vyšší než těch českých – kvůli kreditní přírůzce, ale i výši úrokových sazeb v Čechách, které jsou pod eurovými. Letos rozdíl našich kreditních přírůzků ještě vzrostl. Když jsme tedy dříve investovali na českém dluhopisovém trhu, tak hlavně do podnikových dluhopisů. Při investování do akcií se zaměřujeme na globální regionální alokaci a investujeme přes diverzifikované nástroje jako futures, exchange traded funds (uzavřené podílové fondy kopírující vývoj akciových indexů) nebo jiné akciové otevřené podílové fondy. Do akcií, včetně českých, tak přímo neinvestujeme.

Dá se porovnat mužský a ženský přístup k investování?

Osobně si myslím, že kdyby muž a žena vycházeli ze stejného východiska, a měli tak stejný investiční horizont, vyšší rizika, kterou akceptují, očekávaný výnos, stejně znalosti o finančních trzích, investiční cíl a stejnou životní situaci, jejich rozhodnutí by se příliš nelišila. Pokud existují rozdíly (oficiální statistiky nemáme), je to podle mého názoru dáno rozdíly východiskových situací. Ty jsou často pro každé pohlaví jiné, podle toho, jak jsou nastaveny naše životní role.

Objevte kouzlo Orientu

Velký okruh Čína – Tibet – Hongkong – Macao

- Velká čínská zeď
- Xian s terakotovou armádou
- Paláce a chrámy Tibetu
- Chengdu s chovnou stanicí pand
- Jeskynní plastiky a skalní malby v Dazu
- Krásné scenérie Žlutých hor
- Moderní Šanghaj
- Oblast vápencových útvarů Kuej-lin
- Pobyt u moře na ostrově Hainan
- Hongkong
- Macao

137 990 Kč / 18 nocí / odlet 5. 5. 2012

Maximální obsazení okruhu je 12 osob

Více na: www.fischer.cz | ☎ 800 12 10 10 |

Cena zahrnuje: leteckou přepravu, program okruhu včetně vstupů, 18x ubytování v hotelích kategorie **** se snídaní, česky mluvícího průvodce po celou dobu zájezdu, pojištění léčebných výloh, víza do Číny, povolení pro vstup do Tibetu.

Cestovní kancelář

FISCHER

Svět vašich zážitků

VOLVO XC60 A VOLVO OCEAN RACE. Jak rozpoznáte skutečné limity, když se je napřed nepokusíte posunout dál? Objevení hranic rovnováhy při závodě Volvo Ocean Race nám pomohlo, aby vaše XC60 bylo schopno překonat vše, co se mu postaví do cesty. Vaše nové Volvo XC60 přijíždí nabitě systémy aktivní stability a ochrany proti převrácení vozu, které zajišťují maximální úroveň bezpečnosti. Vyspělý pohon všech kol dodává sílu přesně tam, kde je třeba, aby v každém momentu poskytl vozu tu nejlepší trakci. Se stabilizačním systémem příčného zařízení máte jistotu i s tím nejtěžším nákladem za zádi. Při vývoji tohoto vozu jsme mysleli na veškerá případná rizika tak, abyste se jim mohli lépe vyhnout. **Volvo XC60. Stvořeno okolo vás.**

VAŠE VOLVO XC60 OVLÁDNĚTE ŽIVLY

VOLVO
OCEAN
RACE
ROUND THE WORLD

T 800 1 VOLVO (800 186 586)

Kombinovaná spotřeba a emise CO₂; 5,5-10,7 l/100 km, 144-249 g/km.

VOLVO OCEAN RACE NA VOLVOCARS.CZ